

W numerze m.in.:

- *źródła informacji Unii Europejskiej*
- *Konwersatorium im. Josepha von Eichendorffa*
- *Marian Hemar – zestawienie bibliograficzne*
- *prawa dziecka – zestawienie bibliograficzne*

Bielska Biblioteka Publiczna
w Opolu

OPOLSKA
CYFROWIZACJA

Pomagamy sobie w pracy

opolski kwartalnik
informacyjno-metodyczny

2/2002

Wojewódzka Biblioteka Publiczna
im. Emanuela Smółki

w Opolu
Opolska Biblioteka Publiczna
w Opolu

CZYTELNIA

POMAGAMY SOBIE W PRACY
Opolski kwartalnik informacyjno-metodyczny

Rocznik XLVII

Nr 2

Opole 2002

Zespół redakcyjny:

Małgorzata Bartoszevska
Alicja Bujak
Joanna Czarkowska-Pasierbińska
Hanna Jamry
Violetta Łabędzka
Piotr Polus
Anna Śliwińska

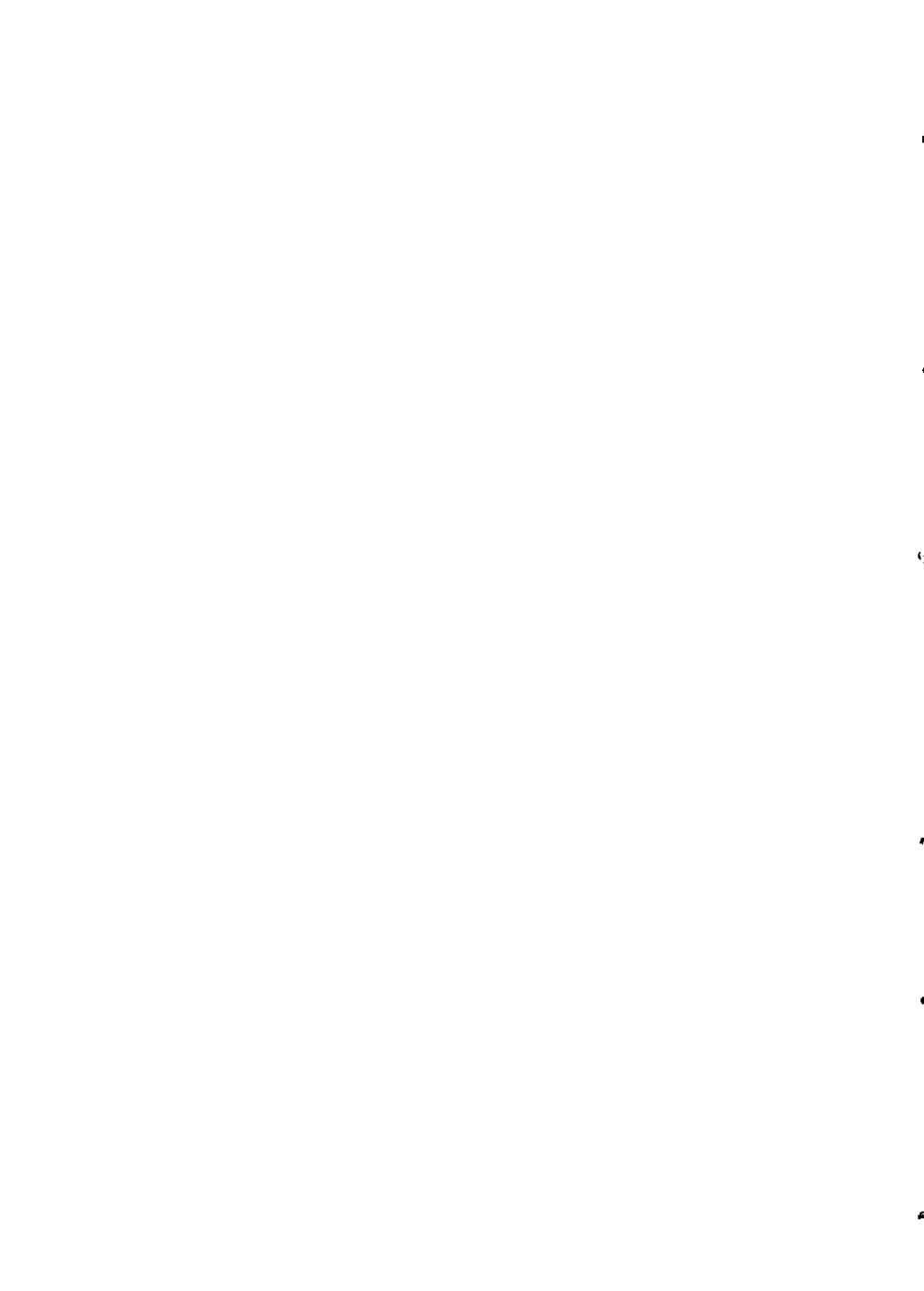
ISSN 1427-8936

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smolki
45-081 Opole, ul. Piastowska 18 - 20
Tel.red. 0(prefix) 77/453-64-74

Pracownia Małej Poligrafii WBP w Opolu
Nakład 170 egz.

Spis treści

<i>Piotr Polus</i>	
Kronika działalności bibliotek publicznych w województwie opolskim (lipiec-grudzień 2001 r.)	5
<i>Sylwia Błaszczak</i>	
Źródła informacji Unii Europejskiej	16
<i>Józef Pixa</i>	
Konwersatorium im. Josepha von Eichendorffa	25
<i>Joanna Czarkowska, Mirosława Koćwin</i>	
Ocalone z powodzi	30
<i>Sławomir Horbowy</i>	
Możliwości współpracy małej biblioteki publicznej ze szkołą	34
<i>Regina Kapalka</i>	
Marian Hemar (1901-1972)	36
<i>Marta Korzekwa</i>	
Biblioteka w otoczeniu społecznym	47
<i>Monika Macioszek</i>	
Wielkie świętowanie	52
<i>Mirosława Wąsowicz</i>	
Prawa dziecka (wybór literatury)	55
<i>Aleksandra Paniewska</i>	
Warto poszukać w Internecie	57
Z ŻYCIA SBP	58
KONFERENCJE * SPOTKANIA	
Wizyta bibliotekarzy z okręgu bielgorodzkiego	60
NOWOŚCI O ŚLĄSKU OPOLSKIM	
propozycje do księgozbioru podręcznego	61
WKŁADKA	
Gry i zabawy w bibliotece	

**Kronika działalności bibliotek publicznych
w województwie opolskim
(lipiec-grudzień 2001 r.)**

1. Podstawowe dane liczbowe

W 2001 r. w województwie opolskim działały 332 biblioteki publiczne i ich filie (w 2000 r. – 339)

31 grudnia 2001 r. w bibliotekach publicznych naszego województwa zarejestrowanych było ogółem 183 743 (w 2000 r. – 190 933 czytelników). Czytelnicy stanowili 17 % mieszkańców województwa opolskiego.

W 2001 r. w bibliotekach publicznych województwa opolskiego wypożyczono ogółem 4 540 552 różnych rodzajów zbiorów, w tym:

książek na zewnątrz	3 214 365
książek na miejscu	511 088
czasopism na zewnątrz	125 449
czasopism na miejscu	592 078
zbiorów specjalnych na zewnątrz	79 691

W 2001 r. z sieci bibliotek publicznych województwa opolskiego ubyło 7 filii bibliotecznych. Były to:

w Kędzierzynie-Koźlu – Filia nr 3, Filia nr 6 i Filia w Szpitalu,

w Oleśnie – Filia w Szpitalu,

w Ozimku – Filia w Antoniewie i Schodni,

w Skoroszytach – biblioteki publiczno-szkolne w Chróście i Skoroszytach.

2. Jubileusze pracowników bibliotek

– 40 lat pracy

Stanisława Cisak, MiGBP w Prudniku

– 35 lat pracy

Anna Kuzior, MBP w Brzegu

Lucyna Szymuła, MBP w Brzegu

Stanisława Kabat, MiGBP w Nysie
Ewa Goplańska, MBP w Opolu
Ludwika Pająk, WBP w Opolu
Anna Śliwińska, WBP w Opolu
Ewa Songajło, WBP w Opolu

– 30 lat pracy

Anna Tomal, MiGBP w Dobrodzieniu
Maria Dudek, MBP w Kędzierzynie-Koźlu
Dorota Kozdraś, MiGBP w Nysie
Marta Korzekwa, GBP w Radłowie
Irena Cichecka, MiGBP w Wołczynie

– 25 lat pracy

Ewa Drozd, MiGBP w Głuchołazach
Maria Filecka, MiGBP w Kluczborku
Zdzisław Oborski, MiGBP w Kluczborku
Ewa Nizioł, WBP w Opolu
Barbara Przystalska, WBP w Opolu
Jadwiga Czeszek, MiGBP w Praszcze
Urszula Piekacz, MiGBP w Zawadzkiem
Hanna Matusek, MiGBP w Zawadzkiem

– 20 lat pracy

Barbara Świerczek, MBP w Brzegu
Danuta Bodnar, MiGBP w Głogówku
Andrzej Skoczek, MBP w Kędzierzynie-Koźlu
Danuta Hnatyszyn, MiGBP w Nysie
Grażyna Kabarowska, MBP w Opolu
Brygida Majer, WBP w Opolu
Halina Szostak, MiGBP w Prudniku

3. Emerytury

Na emerytury lub renty przeszli następujący pracownicy bibliotek:

Elżbieta Cichocka – MiGBP w Głuchołazach, Filia w Charbielinie
Leokadia Bolibrzuch – MiGBP w Prudniku, Filia w Moszczance
Irena Cichecka – MiGBP w Wołczynie

4. Jubileusze bibliotek

55 lat – MiGBP w Kluczborku

5. Nominacje do nagród lub wyróżnień w konkursie Fundacji IDEE na najciekawsze inicjatywy, akcje podejmowane przez lokalne biblioteki na rzecz upowszechniania czytelnictwa otrzymały: MBP w Kędzierzynie-Koźlu, MiGBP w Namysłowie, MiGBP w Nysie i MiGBP w Strzelcach Opolskich.

6. W listopadzie w bibliotekach publicznych w Brzegu, Opolu, Popielowie i Namysłowie gościła delegacja bibliotekarzy z Bańskiej Bystrzycy.

7. Działalność popularyzatorska

lipiec – sierpień

GBP w Brzegu

– „Wakacje w Bibliotece”

MiGBP w Gogolinie

– „Wakacje z książką”

– Konkurs dla dzieci o Unii Europejskiej

MiGBP w Grodkowie

– „Wakacje z książką”

GBP w Kamienniku

– „Na wakacjach odkryj świat wiedzy”

MBP w Kędzierzynie-Koźlu

– wystawa „Działalność oświatowa i wydawnicza Miejskiej Biblioteki Publicznej”

– wystawa malarstwa Agnieszki Kulpy-Orzeł oraz malarstwa i grafiki Edmunda Szlapki

MiGBP w Krapkowicach

– „Wakacje w Bibliotece”

GBP w Murowie

- akcja letnia pod nazwą „Podaruj mi lato”, nagrodzona przez dyrektora Wojewódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Łosiuwie

MiGBP w Niemodlinie

- akcja „Lato w Bibliotece”

MiGBP w Nysie

- wystawa „Duszpasterz i patriota” poświęcona kardynałowi Stefanowi Wyszyńskiemu

MiGBP w Otmuchowie

- współorganizacja wyborów „Miss Lata Kwiatów”

MiGBP w Paczkowie

- konkurs pt. „Żywe obrazy – kompozycje roślinne” oraz wystawa pokonkursowa

GBP w Pakosławicach

- „Warsztaty muzyczne”

GBP w Popielowie

- współorganizacja „Jarmarku gminnego”, biblioteka przygotowała m.in. kiermasz książki oraz wystawę zbiorów hobbystów

MiGBP w Zdzieszowicach

- „Wakacje w Bibliotece”

wrzesień

MiGBP w Grodkowie

- „Cudze chwalicie swego nie znacie” – wystawa grafik Wandy Małgorzaty Cebulki

GBP w Kamienniku

- odczyt z okazji 62. rocznicy wybuchu II wojny światowej

MBP w Kędzierzynie-Koźlu

- rozpoczęto akcję „Cała Polska czyta dzieciom”. Przeprowadzono 12 spotkań, w trakcie których głośno czytali książki m.in. prezydent miasta, redaktorzy Radia „Park”, „Nowej Trybuny Opolskiej”, „Gazety Lokalnej” i in.

- wystawa fotografii Michała Gondzika „Rok temu z Kędzierzyna-Koźła do Strzelec”

MiGBP w Kluczborku

- rozpoczęto cykliczne spotkania najmłodszych czytelników pn. „Poranki bajkowe” (będą się odbywały w pierwsze środy miesiąca)

MiGBP w Namysłowie

- wystawa prac plastycznych podopiecznych Środowiskowego Domu Samopomocy w Namysłowie

MBP w Opolu

- wystawa „Emil Zegadłowicz – poeta i prowokator z Gorzenia”

WBP w Opolu

- wystawa w III LO „Stefan Kardynał Wyszyński – Prymas Tysiąclecia” pozyskana z Instytutu Prymasowskiego w Warszawie
- spotkanie autorskie ze Zbigniewem Świąchem

MiGBP w Otmuchowie

- współorganizacja „Dożynek Gminnych”

GBP w Rudnikach

- wystawa plastyki obrzędowej

GBP w Strzeleczkach

- koncert poezji śpiewanej w wykonaniu Anny Grabiec
- współorganizacja Międzynarodowego Pleneru Malarskiego „Moszna 2002”

październik

GBP w Brzegu

- wystawa objazdowa „Stefan Kardynał Wyszyński – Prymas Tysiąclecia”

MiGBP w Głogówku

- spotkanie autorskie z Martą Fox

MiGBP w Gogolinie

- konkurs „Mówię gwarą śląską”

MiGBP w Grodkowie

- konkurs dla uczniów szkół podstawowych „Co wiemy o Unii Europejskiej”

GBP w Kamienniku

- inscenizacja „Małego księcia”

MBP w Kędzierzynie-Koźlu

- „Biblioteczna Akademia Rozmaitości” – spotkanie z przedstawicielami Poczty Polskiej
- „My w Naszym Mieście” – spotkanie z Anną Krajną z PKO BP na temat „Istota funkcjonowania banku”
- wystawa fotograficzna Daniela Nurzyńskiego „Moszna – kamienie”

MiGBP w Krapkowicach

- spotkanie autorskie z Martą Fox

GBP w Lubrzy

- spotkanie autorskie z Martą Fox

GBP w Lubszy

- wystawa objazdowa „Stefan Kardynał Wyszyński – Prymas Tysiąclecia”

GBP w Łambinowicach

- spotkanie autorskie z Krzysztofem Petkiem

GBP w Lubnianach

- spotkanie autorskie z Martą Fox

GBP w Murowie

- spotkanie autorskie z Martą Fox

MiGBP w Namysłowie

- wystawa „Komunikacja społeczna”

MiGBP w Nysie

- otwarcie w bibliotece w Šumperku wystawy „Nysa w obiektywie Kazimierza Staszkiwa
- wystawa książek „Parki narodowe w Polsce”
- wystawa prac Franciszka Pikuly „Człowiek jak tęcza”

- sesja popularnonaukowa „Konrad Bloch noblista z Nysy”
- spotkanie autorskie z Krzysztofem Petkiem

GBP w Olszance

- współorganizacja „Święta ziemniaka”
- wystawa objazdowa „Stefan Kardynał Wyszyński – Prymas Tysiąclecia”

WBP w Opolu

- wystawa „Powieść kryminalna – Agata Christie”
- promocja książki Hanny Krall „To ty jesteś Daniel”

GBP w Pakoślawicach

- wystawa objazdowa „Stefan Kardynał Wyszyński – Prymas Tysiąclecia”

GBP w Prószkowie

- spotkanie autorskie z Martą Fox

GBP w Reńskiej Wsi

- V edycja konkursu „Z lekturą na ty”

MiGBP w Strzelcach Opolskich

- spotkanie autorskie z Martą Fox
- spotkanie autorskie z Krzysztofem Petkiem

MiGBP w Ujeździe

- konkurs gawędziarski pn. „Śląskie beranie”

listopad

GBP w Cisku

- „Wróżby Andrzejkowe” dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjum

MiGBP w Grodkowie

- „Kwiaty na szkle” – wystawa prac Haliny Kotyniak
- „Rzeźby w glinie” – wystawa prac Adama Gołdynia
- spotkanie autorskie z Dorotą Terakowską

- lekcja muzealna prowadzona przez W. Skibińskiego, dotycząca książki „Legendy Brzegu i okolic”

GBP w Kamienniku

- impreza mikołajkowa dla najmłodszych

MBP w Kędzierzynie-Koźlu

- „Biblioteczna Akademia Rozmaitości” – spotkanie ze zdobywcami Mont Blanc – Tomaszem Gryczką i Adamem Zagajewskim
- „My w Naszym Mieście” – spotkanie z Anną Warzecką, komisarzem skarbowym, na temat „System podatkowy”
- spotkanie autorskie z Jackiem Podsiadło i Pawłem Marcinkiewiczem
- „Wystawa fotografii otworkowej” Sławomira Mielnika

MiGBP w Korfantowie

- spotkanie autorskie z Wandą Chotomską

MiGBP w Krapkowicach

- spotkanie autorskie z Wandą Chotomską

MiGBP w Lewinie Brzeskim

- „Jesienne prezentacje” – impreza ukazująca dorobek twórczy mieszkańców Łosiowa

GBP w Lubszy

- uroczysta akademii z okazji Dnia Niepodległości

GBP w Murowie

- wystawa objazdowa „Stefan Kardynał Wyszyński – Prymas Tysiąclecia”

MiGBP w Nysie

- spotkanie autorskie z Dorotą Terakowską
- spotkanie autorskie z Krzysztofem Petkiem

MiGBP w Oleśnie

- spotkanie autorskie z Wandą Chotomską

MBP w Opolu

- spotkanie autorskie z Wandą Chotomską

MiGBP w Otmuchowie

– spotkanie autorskie z Wandą Chotomską

GBP w Olszance

– spotkanie autorskie z Dorotą Terakowską

MiGBP w Ozimku

– spotkanie autorskie z Wandą Chotomską

GBP w Popielowie

– wystawa objazdowa „Stefan Kardynał Wyszyński – Prymas Tysiąclecia”

GBP w Turawie

– spotkanie autorskie z Wandą Chotomską

MiGBP w Ujeździe

– spotkanie autorskie z Wandą Chotomską

grudzień

MiGBP w Gogolinie

– „Jasełka Bożonarodzeniowe”

GBP w Cisku

– Wigilia dla najbardziej aktywnych czytelników

GBP w Domaszowicach

– konkurs na najpiękniejszy stroik bożonarodzeniowy

MiGBP w Grodkowie

– „Czwartacy” – wystawa poświęcona zespołowi tanecznemu „Czwartacy” połączona z występem

– „20 lat minęło” – wystawa pamiątek po internowanych w Grodkowie i w Nysie w 1981-1982

GBP w Jemielnicy

– impreza mikołajkowa przeprowadzona w Filii w Barucie

GBP w Kamienniku

– wystawa „Stefan Kardynał Wyszyński – Prymas Tysiąclecia”

– wieczerza wigilijna dla samotnych

MBP w Kędzierzynie-Koźlu

- „Mikołajowe spotkania”
- spotkanie autorskie z laureatami konkursu „Krajobrazy słowa” – Pawłem Lekszyckim i Wojciechem Brzoską
- wystawa prac plastycznych dzieci pt. Mamo, tato zrób nam prezent na Gwiazdkę – rzuć palenie”
- wystawa fotografii Dariusza Herbowskiego „Pocztówka z Maroka”

GBP w Komprachcicach

- spotkanie autorskie z Anną Myszyńską
- spotkanie opłatkowe najbardziej aktywnych czytelników

MiGBP w Korfantowie

- gminny konkurs poetycki „Boże Narodzenie w poezji”

MiGBP w Krapkowicach

- spotkanie mikołajkowe

MiGBP w Leśnicy

- w konkursie „na czytelnika roku” ogłoszonym przez Bibliotekę laureatami zostali Anna Celt (lat 10), Halina Poniatowska (lat 37) i Edward Kostelik (lat 67)

MiGBP w Lewinie Brzeskim

- wieczór kolęd

MiGBP w Namysłowie

- przedstawienie „Pszczółki i misie” w wykonaniu dzieci z Przedszkola Integracyjnego
- „Mikołajki w Bibliotece”
- wystawa „Języki świata”

WBP w Opolu

- spotkanie autorskie ze Stanisławem Srokowskim
- uroczyste podsumowanie wojewódzkiego konkursu plastyczno-czytelniczego „W stronę książki”
- „Dni otwarte Biblioteki”

MiGBP w Ozimku

- wymiana doświadczeń bibliotekarzy i czytelników Biblioteki Publicznej z czeskiego Rimařowa

GBP w Pakořawicach

- „Jasełka w Bibliotece”

GBP w Pokoju

- wystawa objazdowa „Stefan Kardynał Wyszyński – Prymas Tysięclecia”

MiGBP w Reńskiej Wsi

- wieczór kolęd pt. „Jezus malusieńki”

GBP w Strzelczkach

- „Partnerzy” – spotkanie przedstawicieli powiatu Allenkirchen z przedstawicielami powiatu krapkowickiego
- odczyt Piotra Miczki „Moszna – historia, zdarzenia i ludzie”
- wystawa fotograficzna Daniela Nurzyńskiego „Moszna – kamienie”

MiGBP w Strzelcach Opolskich

- „Urbanowe spotkania” – z uczniami strzeleckich szkół spotkali się Harry Duda, Janusz Wójcik, Zbyszko Bednorz, Zygmunt Dmochowski, Andrzej Pałosz, Edmund Borzemski, Karolina Turkiewicz-Suchanowska, odbyła się także „Biesiada literacka”

GBP w Turawie

- wystawa objazdowa „Stefan kardynał Wyszyński – Prymas Tysięclecia”

MiGBP w Zdzeszowicach

- wieczór poezji Josepha von Eichendorffa

GBP w Zębowicach

- poranek literacki „Dzieci Tuwimowi”

Źródła informacji Unii Europejskiej

Zagadnienie integracji Polski ze strukturami Unii Europejskiej angażuje już spore siły i środki w naszym kraju. Warto jest przyjrzeć się jakimi źródłami informacji dysponuje przeciętny obywatel, który wie o nieuchronnej integracji Polski i Unii Europejskiej, ale często nie potrafiłby powiedzieć czym jest Unia Europejska, co oznacza nasze do niej wstąpienie i jakie korzyści przyniesie to obywatelom.

Właściwe zrozumienie całej złożoności tego procesu wiąże się m. in. z umiejętnością korzystania ze źródeł informacji poświęconych tematyce europejskiej oraz materiałów źródłowych zawierających informacje o zasadach działania wspólnoty europejskiej.

W związku z procesem integracji tworzy się w Polsce system informacji europejskiej oparty głównie na centrach informacji i dokumentacji europejskiej. Niektóre ośrodki informacji ukierunkowane są na specjalne grupy odbiorców. Część z ośrodków jest zintegrowana z podobnymi ośrodkami w Unii Europejskiej. Niewątpliwie coraz szerszy dostęp polskich obywateli do Internetu ułatwia dotarcie do części źródeł bezpośrednio zainteresowanym bez konieczności poszukiwania instytucji pośredniczących. Taka bezpośrednia informacja jest wykorzystywana przez lepiej przygotowanych odbiorców, którzy generalnie nie mają trudności w dotarciu do informacji, radząc sobie także z najnowocześniejszymi narzędziami.

Poszczególne instytucje Wspólnot Europejskich, a jest ich całkiem spora liczba, tworzą dorocznie bardzo duże ilości materiałów, które muszą być dostępne przeciętnemu obywatelowi Unii. Coraz częściej słyszymy, że żyjemy w „dobie informacji” i że tworzymy „społeczeństwo informacyjne”. Ideą takiego społeczeństwa jest zapewnienie dostępu do wszelkiego rodzaju informacji dla każdego, w jakimkolwiek miejscu i czasie¹.

¹ Por. J. Skrzypkowska : Biblioteki publiczne w społeczeństwie informacyjnym. Katowice 1998.

Unia Europejska podejmuje liczne działania mające na celu gromadzenie i upowszechnianie informacji o działaniach i decyzjach poszczególnych instytucji europejskich. Swoimi działaniami i decyzjami wpływa ona na inne organizacje międzynarodowe, państwa członkowskie ich organizacje i obywatele. Każda instytucja europejska – Komisja Europejska, Parlament Europejski, Rada Unii Europejskiej itd. posiada własne środki rozpowszechniania informacji. Istnieje możliwość bezpośredniego zapoznania się z działalnością tych instytucji dzięki „programowi wizyt” organizowanemu dla poszczególnych grup obywateli (studenci, biznesmeni, dziennikarze itd.). Działania poszczególnych instytucji w sposób fachowy opisuje prasa, informują o nich środki masowego komunikowania. Poszczególne instytucje zamieszczają najświeższe serwisy na stronach domowych w Internecie.²

Unia Europejska posługuje się następującymi rodzajami źródeł informacji: materiały drukowane, źródła na nośnikach elektronicznych, materiały audiowizualne, videotex oraz programy satelitarne.³ Dla potrzeb niniejszego artykułu omówimy tylko dwa pierwsze rodzaje źródeł.

- **Materiały drukowane**, które dzielą się na dokumenty i publikacje, zawierają przede wszystkim dokumentację prawną działań poszczególnych instytucji wspólnotowych. Obejmują także dokumenty i publikacje z zakresu dziedzin będących aktualnie w sferze zainteresowań wspólnoty, np. rolnictwo, ochrona środowiska, polityka regionalna i in.

Materiały drukowane wydawane są przez Biuro Oficjalnych Wydawnictw Wspólnot Europejskich (Office for Official Publications of the European Communities) w Luksemburgu we wszystkich językach oficjalnych Unii Europejskiej (angielski, niemiecki, francuski, holenderski, duński, włoski, hiszpański, portugalski, szwedzki, fiński oraz

² Por. I. Thompson : *Informacja europejska : wyzwanie dla bibliotekarzy i pracowników informacji*. // W: *Informacja Unii Europejskiej. Informacja drukowana, elektroniczna, audiowizualna, videotex i telewizja satelitarna* / pod red. Marty Grabowskiej. Warszawa 1998.

³ Por. M. Grabowska : *Wstęp do źródeł informacji Unii Europejskiej* // W: *Informacja Unii Europejskiej, informacja drukowana, elektroniczna, audiowizualna, videotex i telewizja satelitarna* / pod red. Marty Grabowskiej. Warszawa 1998.

grecki). Publikowanie w tylu językach jest także wyrazem otwartości struktur europejskich i zapewnia dostęp wszystkich obywateli wspólnoty do informacji poszczególnych instytucji, bez konieczności dokonywania tłumaczeń na języki narodowe.

- **Źródła informacji** na nośnikach elektronicznych w coraz większym zakresie uzupełniają i zastępują publikacje „papierowe”. Przyjęto zasadę, że większość oficjalnych informacji ukazuje się jednocześnie w wersji drukowanej oraz na stronie www w Internecie, lub jako baza danych na CD-ROM. Zwraca uwagę fakt, że w coraz większym zakresie w tej formie wydawane są oficjalne dokumenty UE, m.in. Dziennik Urzędowy (Official Journal).

Dostępne są też na stronie www w internecie, gdzie mogą być przeglądane i kopiowane przez użytkowników. Rozwój nowych nośników przyczynia się do wypierania wersji drukowanej coraz większej ilości dokumentów. Źródła informacji na nośnikach elektronicznych mają pewną przewagę nad źródłami drukowanymi, polegającą na szybkości dostępu do informacji i możliwości szybkiej aktualizacji i korekty błędów. Dostęp do bardzo szerokiej informacji o działalności poszczególnych instytucji Unii zapewnia strona www w Internecie (www.europa.eu.int).

Strona zawiera aktualnie następujące działy :

1. News (nowości) – zawiera kalendarium wydarzeń oraz linki do Światowej Organizacji Pracy, informacje o rozszerzeniu Unii Europejskiej, przebieg prezydencji belgijskiej, informacje o Europejskim Roku Języków.
2. Activities (działalność) – zawiera w porządku alfabetycznym podstawowe zagadnienia, którymi zajmują się podstawowe instytucje Unii Europejskiej – od edukacji, polityki ekonomicznej i monetarnej, rolnictwa i rybołówstwa poprzez politykę zagraniczną, rynek i transport.
3. Institutions (instytucje Unii Europejskiej) – zawiera linki do podstawowych instytucji, agencji i innych ciał Unii Europejskiej: Parlamentu Europejskiego, Rady Europy, Komisji Europejskiej, Trybunałów, Komitetu Regionów, Europejskiego Banku Inwestycyjnego i Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiego Rzecznika Praw Człowieka.

wieka. Europejskiego Centrum Edukacji i Szkolenia, Europejskiej Agencji Ochrony Środowiska, Europejskiego Centrum Monitoringu ds. Narkotyków i Narkomanii, Europejskiego Centrum Monitoringu ds. Rasizmu i Ksenofobii oraz organizacji współpracujących z Unią Europejską m. in. Euro-pol.

4. ABC – zawiera podstawowe informacje o Unii Europejskiej, jej historii, założeniach funkcjonowania poszczególnych instytucji, symbolach, prawach obywateli Wspólnoty. Zawiera także teksty traktatów ustanawiających Unię.
5. Official documents (dokumenty oficjalne) – zawiera portal prawny Unii Europejskiej Eur-Lex z linkami do podstawowych baz danych CELEX, IEIL, TED, CURIA i PreLex oraz elektroniczne wersje podstawowych dokumentów „Official Journal”, traktatów, przepisów prawnych w przygotowaniu, elektroniczną wersję miesięcznika „Biuletyn Unii Europejskiej” oraz rocznika „Raport o działalności Unii Europejskiej” a także postanowienia Rady Europy.
6. Information sources (źródła informacji) – zawiera linki do Oficjalnego Biura Wydawnictw Unii Europejskiej (Eur-op Office for Official Publications), Eurostatu – Urzędu Statystycznego Wspólnot Europejskich oraz do serwisu informacyjnego Unii Europejskiej Europa Direct.

*

Podstawowym zadaniem tych narzędzi informacji jest informowanie o aktach prawnych, oraz przybliżanie problematyki integracji europejskiej. Prawo dostępu do informacji, której autorami są poszczególne instytucje Unii Europejskiej zagwarantowane zostało Traktatem o Unii Europejskiej. Gwarantuje on obywatelom szeroki dostęp do informacji na temat działań podejmowanych w ich imieniu przez instytucje wspólnotowe.

Ilość powstających dokumentów i materiałów oraz różnorodność odbiorców i specyfika ich potrzeb przyczyniły się do powstania sieci instytucji zajmujących się informowaniem o działaniach Unii Europejskiej. W państwach członkowskich takie zadanie spełniają przedstawicielstwa

Komisji Europejskiej i Parlamentu Europejskiego. W krajach kandydujących przedstawicielstwa Komisji Europejskiej. Oprócz tego gromadzeniem i upowszechnianiem informacji europejskiej zajmują się:

- **biblioteki depozytowe** (European Depository Library – DEP), które otrzymują publicznie dostępne materiały w drukowane w jednym z wybranych języków. Udostępniają one tam materiały ogółowi społeczeństwa. Biblioteki depozytowe powstały w 24 państwach Europy oraz w ponad 70 państwach innych kontynentów. W Polsce biblioteka depozytowa umieszczona jest w Komitecie Integracji Europejskiej w Warszawie;
- **centra dokumentacji europejskiej** (European Documentation Centres), tworzone przez Komisję Europejską przy wyższych uczelniach i instytucjach badawczych w krajach członkowskich i innych, aby zapewnić dostęp studentów i badaczy oraz zwykłych obywateli do dokumentów tworzonych w podstawowych instytucjach Unii Europejskiej. W Polsce działa 17 CDE w największych ośrodkach akademickich w Warszawie, Gdańsku, Katowicach, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Olsztynie, Opolu, Poznaniu, Szczecinie, Toruniu i Wrocławiu. Centra funkcjonują jako pełne – gromadzące całość produkcji wydawniczej Wspólnot oraz specjalizowane, gromadzące tylko wybrane publikacje (np. CDE w Katowicach gromadzi publikacje dotyczące prawa, polityki społecznej i zatrudnienia, ekonomii i finansów, energetyki, technologii i szeroko pojętej integracji europejskiej w angielskiej wersji językowej);
- **Centra Euro-Info** przeznaczone dla ludzi biznesu, udzielają informacji o rynkach krajów członkowskich Unii Europejskiej i poszczególnych regionów oraz o odbywających się imprezach gospodarczych, o przetargach ogłaszanych przez te instytucje, udzielają pomocy przedsiębiorstwom w znalezieniu partnerów gospodarczych w krajach Unii Europejskiej. Organizują m.in. targi gospodarcze w celu ożywienia współpracy międzynarodowej na płaszczyźnie gospodarczej, dają dostęp do informacji o unijnych programach gospodarczych i pomocowych m.in. dla krajów starających się o przyjęcie do Unii Europejskiej. W Polsce od 1994 roku działa sieć Centrów Euro-Info zlokalizowanych w Warszawie, Wałbrzychu, Kaliszu, Białymstoku, Kato-

wicach, Krakowie, Lublinie, Kielcach, Rzeszowie, Gdańsku, Toruniu i Szczecinie.

W krajach Unii Europejskiej funkcjonują ponadto sieci :

- punktów euro-info;
- centra informacji dla środowisk wiejskich;
- centra informacji dla środowisk miejskich;
- eurobiblioteki.

oraz wyspecjalizowane sieci biur informacji dla obywateli w niektórych dziedzinach, np. w zakresie ekonomii społecznej, praw konsumentów i in.

W Polsce w związku z działaniami zmierzającymi do integracji ze strukturami Unii Europejskiej Rząd przyjął w maju 1999 roku Program Informowania Społeczeństwa⁴. Dokument powstał w Komitecie Integracji Europejskiej, jego podstawowym celem jest uzyskanie świadomego poparcia społeczeństwa polskiego dla idei członkostwa Polski w UE. Program jest elementem polityki informacyjnej Rządu PR i zakłada ścisłą współpracę jednostek administracji publicznej: rządowej i samorządowej, centralnej i lokalnej, instytucji rządowych, samorządowych i organizacji pozarządowych, sił politycznych, środowisk opiniotwórczych w dziedzinie informacji. Program zakłada informowanie o procesie integracji z UE, o skutkach członkostwa Polski w UE, o korzyściach i kosztach integracji dla Polski i jej obywateli. W Programie zakłada się, że informacja powinna być szybko dostępna i przystępna, czyli dostosowana do profilu odbiorcy, konkretna, zwięzła i zrozumiała, szeroka, tzn. obejmująca poszczególne dziedziny i zagadnienia z uwzględnieniem pewnego stopnia szczegółowości.

Program Informowania Społeczeństwa posługuje się następującymi źródłami:

- oficjalne dokumenty rządowe;
- komunikaty przygotowywane przez rządowe zespoły prasowe resortowe dokumenty wewnętrzne, nie objęte klauzulami (tajne, poufne, do użytku służbowego);

⁴ Program Informowania Społeczeństwa : integracja Polski z Unią Europejską. Warszawa : Urząd Komitetu Integracji Europejskiej, 1999.

- bazy danych instytucji rządowych;
- internet;
- analizy i ekspertyzy naukowe;
- wyniki badań opinii publicznej;
- pytania z infolinii;
- wyniki analiz ankiet.

Program Informowania Społeczeństwa zakłada:

- publikowanie dokumentów rządowych związanych z procesem integracji;
- przygotowywanie regularnych komunikatów o pracy poszczególnych instytucji powołanych do procesu integracji;
- przygotowanie, analizowanie i poszerzanie podstawowego pakietu informacyjno-edukacyjnego dla różnych grup społecznych;
- wsparcie finansowe inicjatyw informacyjno-edukacyjnych dotyczących integracji podejmowanych przez inne instytucje, w tym partnerów Programu;
- konsultacje merytoryczne tych inicjatyw;
- organizacja i uczestnictwo w konferencjach, szkoleniach i seminariach poświęconych tematyce integracyjnej.

Informacje muszą być w sposób sprawny dostarczone odbiorcom poprzez wysyłkę bezpośrednią drogą pocztową lub elektroniczną, dystrybucję materiałów za pośrednictwem partnerów Programu, rozdawanie bezpośrednie materiałów w czasie targów, seminariów i konferencji, drogą telefoniczną.

Na mocy Programu Informowania Społeczeństwa powstała w Polsce sieć Regionalnych Centrów Informacji Europejskiej – CIE, których głównym zadaniem jest udostępnianie materiałów informacyjnych dotyczących toczących się negocjacji, polityki unijnej, funduszy pomocowych dla Polski i skutków przyszłej akcesji Polski do UE. Zapewniają one także pomoc w dotarciu do źródeł informacji europejskiej, do dokumentów i publikacji unijnych, materiałów audiowizualnych i multimedialnych. Organizują prezentacje i spotkania merytoryczne na tematy związane z toczącymi się negocjacjami akcesyjnymi. Działalność CIE skierowana jest do szerokiego społeczeństwa w poszczególnych regionach Pol-

ski, w tym do młodzieży szkolnej, przedstawiciele samorządów lokalnych i przedstawiciele Małych i Średnich Przedsiębiorstw.

Również internet jest źródłem informacji o procesie integracji Polski z Unią Europejską. Przede wszystkim strona Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej www.ukie.gov.pl, zawierająca m.in. najważniejsze akty prawne związane z integracją, elektroniczne wersje „Monitora Integracji” i „Biuletynu Analiz UKIE”; link do Departamentu Tłumaczeń, gdzie można znaleźć bazę danych „tłumaczenia” zawierającą wykaz przetłumaczonych na język polski aktów pranych UE oraz teksty zweryfikowanych aktów prawnych UE, bazę danych terminologicznych oraz „Listę ustaw dostosowawczych przyjętych przez RM w 2000 i 2001 roku”. Link do Biblioteki Depozytowej Wspólnot Europejskich umożliwia zapoznać się z regulaminem korzystania z jej zasobów, a „Biuletyn Nabytków” w formacie pdf (styczeń-grudzień 2000) ułatwia dotarcie do poszukiwanych nowości. Strona zawiera także informacje wszystkich znaczących ośrodków badania opinii publicznej o nastawieniu społeczeństwa polskiego wobec członkostwa na podstawie analizy wyników sondaży. Z kolei pod adresem www.europa.delpol.pl Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce możemy zapoznać się z informacjami o środkach pomocowych dla Polski (m. in. fundusze Phare, SAPARD, ISPA), linki do instytucji europejskich i innych informacji europejskich.

*

Osobnym zagadnieniem jest wykorzystanie sieci bibliotek publicznych do gromadzenia i udostępniania informacji unijnych. Niestety podejmując Program Informowania Społeczeństwa Rząd RP nie wykorzystał istniejącej sieci bibliotek publicznych, pomimo, że dysponują one kadra bibliotekarzy przygotowanych do prowadzenia działalności informacyjnej. Gotowa jest także infrastruktura, budynki, lokale biblioteczne, pewne niedostatki są w zakresie wyposażenia w sprzęt komputerowy umożliwiający wykorzystanie informacji internetowej. W coraz większym stopniu biblioteki na użytek swoich czytelników z własnej inicjatywy tworzą niewielkie zbiory informacji na tematy unijne. W województwie śląskim w kilku bibliotekach publicznych utworzono takie zbiory.

W Książnicy Beskidzkiej w Bielsku Białej utworzono Regionalne Centrum Informacji Europejskiej, a w Powiatowej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Rybniku uruchomiono Punkt Informacji Europejskiej – oba pod egidą Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej.

W kilku innych tematyka unijna znalazła odzwierciedlenie w kartotekach tematycznych, w publikacjach np. w formie licznych zestawień bibliograficznych ułatwiających dotarcie do informacji przez czytelników oraz w działaniach podejmowanych z najmłodszymi czytelnikami m. in. konkursy plastyczne i wiedzy. Wszystkie te działania mają na celu propagowanie wiedzy o Unii Europejskiej. Tym samym biblioteki publiczne w sposób naturalny stanowią źródło informacji unijnych.

*

Najważniejszym celem działalności informacyjnej jest dostarczenie użytkownikowi informacji w pełni odpowiadającej na jego zapotrzebowanie (informacja relewantna). Także w przypadku informacji Unii Europejskiej najważniejszym celem wszystkich poczynań jest uporządkowanie, zgromadzenie i dostarczenie użytkownikowi informacji, które pozwalają mu być „Obywatelem Zjednoczonej Europy” lub przygotować się do tego.

Z punktu widzenia użytkownika informacji ilość możliwości dotarcia do niej jest spora i każdy może znaleźć źródła skierowane właśnie do niego – zarówno młodzież, studenci, pracownicy nauki, robotnicy, biznesmeni, mieszkańcy wsi i miast. Po przystąpieniu do Unii Europejskiej ilość dokumentów, z którymi zapoznać się będzie musiał polski obywatel wzrosnie. Na uwagę zasługuje fakt, że po przystąpieniu do Unii Europejskiej polskie centra informacji i dokumentacji będą otrzymywały materiały w języku polskim, co znacznie ułatwi dostęp do treści w nich zawartych.

Konwersatorium im. Josepha von Eichendorffa

Ludzie tworzą wspólnoty, gdy istnieją po temu powody. Rok 1923 nie był na Śląsku czasem napawającym optymizmem. W rezultacie trwającej cztery lata I wojny światowej ludność popadła w skrajną nędzę. Do tego dołączył upadek dotychczasowej struktury państwowej – cesarstwa oraz rewolucja socjalna, kontrybucje i upokarzający pokój. Ogólnie dawało to obraz narodowego rozbitcia. Tak było w całych Niemczech, ale na Górnym Śląsku wybuchło powstanie Polaków, a więc wojna domowa, co dodatkowo zaostrzało ogólną sytuację. – Taki był obraz Opola w roku 1923, obraz małego miasta na wschodzie Niemiec, które jeszcze kilka lat wcześniej „leżało niedaleko rosyjskiej granicy”, jak to przedstawiała jedna z paryskich gazet.¹

W tej sytuacji grono opolskich intelektualistów postanowiło powołać do życia stowarzyszenie pod nazwą „Opolska Gmina Eichendorffa” w celu działania na rzecz podniesienia poziomu kulturalnego miasta. Chcieli być aktywni nie tylko w mieście, lecz i w całym regionie. Na jej czele stanął Willibald Köhler, który o swym przedsięwzięciu tak pisał: „Kto w całym świecie, kto w Niemczech, któż wreszcie na Śląsku, na tym drugim, po przeciwnej stronie długiego mostu łączącego go ponad szeroką doliną Odry z Rzeszą, znał ten Górny Śląsk, znał jego ludność i jej własną kulturę? – Dokonywano tylko wyceny notowanych na giełdzie rud i węgla wydobywanych z jego czarnej ziemi oraz cementu opolskich fabryk z jego białej ziemi.

Być może nieliczni wiedzieli jeszcze, że był to kraj, gdzie urodził się Eichendorff i Gustaw Freytag. Kto jednak wiedział, że w tym kraju, jeszcze na długo przed Gerhardem Hauptmannem, napisana została przez Maxa Waldau pierwsza naturalistyczna powieść?

¹ Fryderyk Wilhelm Kremser : Opolska Gmina Eichendorffa 1923-1944 // Joseph von Eichendorff Konwersatorium. - 1993, nr 2 s.11, 13.

Kto poza Śląskiem znalazł wydanie pierwszych prawdziwych górnośląskich opowiadań o wsi Valeski Bethusy-Huc? [...] Warto zaznajomić mistrzów współczesnej literatury niemieckiej z zagrożonym krajem na pograniczu, ażeby w swoich dziełach przybliżyli go niemieckiemu sercu i świadomości. [...] Takie zadanie postawiła sobie Opolska Gmina Eichendorffa”.

W czasie dziesięcioletniej działalności sprowadzała do Opola znanych poetów, recytatorów i uczonych. Opole stało się bramą wjazdową dla podróży z prelekcjami po Górnym Śląsku. W całym kraju rozwijał się ożywiony ruch literacki.²

Ludzie tworzą wspólnoty nie tylko wtedy, gdy istnieją po temu powody, lecz również odpowiednie warunki do działania. Takie warunki zaistniały znowu na Śląsku po przemianach ustrojowych roku 1989. Znany w opolskim środowisku fotograf, animator kultury, badacz historii regionu, miłośnik Opola, dociekliwy obserwator ludzkich charakterów – Fryderyk Wilhelm Kremser powołuje w tymże roku 1989 do życia Konwersatorium im. Josepha von Eichendorffa – wspólnotę, która swoje zadania upatruje w pielęgnowaniu historycznie niemieckich wątków w kulturze górnośląskiej, jak i w popieraniu innych elementów narodowych obecnych w śląskiej kulturze, zwłaszcza jej autochtonicznej śląskiej ludowej części składowej.³ Konwersatorium oficjalnie określa się jako spadkobierczynię i kontynuatorkę Opolskiej Gminy Eichendorffa. Tak jak jego poprzedniczka dąży do wzbogacenia życia kulturalnego w Opolu i regionie.

Wydając w czerwcu 1993 roku pierwszy numer *Kwartalnych Zeszytów Oświatowych Konwersatorium Fryderyk Kremser* pisał: „Dochód ze sprzedaży tych zeszytów zostanie zainwestowany w następny numer – i tak dalej. Ma to być forma edukacji kulturalnej dla każdego, pomyślana jako minimum wiedzy świadomego historii swoich stron mieszkańca. Sam jestem ciekaw, jak to będzie. Czy mały na razie nakład znajdzie nabywców?”⁴ – Sam Fryderyk Kremser nie doczekał się

² Tamże, s. 13, 15.

³ *Kwartalne Zeszyty Oświatowe Konwersatorium im. Josepha von Eichendorffa*. - 1993, nr 1, s. [13].

⁴ Tamże, s. 3.

pełnej odpowiedzi na stawiane sobie pytania. Pierwsze zeszyty ukazały się w nakładzie 600 egzemplarzy, następne już w nakładzie tysięcznym. Zdążył wydać sześć pierwszych numerów kwartalnika, gdy 18 stycznia 1995 roku nieoczekiwanie zmarł na atak serca.

Trud dalszego wydawania Zeszytów Edukacji Kulturalnej podjął dr Adolf Kühnemann – ekonomista Uniwersytetu Opolskiego. Wkrótce potem dołączyła do zespołu redakcyjnego prof. Joanna Rostropowicz – historyk kultury antycznej Uniwersytetu Opolskiego. Z biegiem lat wokół Konwersatorium zaczęło gromadzić się spore grono profesjonalistów z różnych dziedzin.⁵

Chcąc nadal wydawać kwartalnik, a potem i wydawnictwa zwarte, trzeba było przekształcić Konwersatorium ze stowarzyszenia zwykłego w zarejestrowane. Stało się to za przyczyną Komitetu Założycielskiego Konwersatorium im. Josepha von Eichendorffa, w imieniu którego występowali: dr Adolf Kühnemann, Alfred Modler oraz Karin Janc. Postanowieniem Sądu Wojewódzkiego w Opolu 13 marca 1996 Stowarzyszenie Konwersatorium im. Josepha von Eichendorffa wpisano w oficjalny rejestr stowarzyszeń działających na terenie Rzeczypospolitej jak i zatwierdzono Statut Stowarzyszenia. Paragraf 7 tegoż statutu wymienia dwa naczelne cele działalności Konwersatorium. Są nimi:

1. Pielęgnacja i popularyzacja w społeczeństwie piękna i wartości twórczości Josepha von Eichendorffa.
2. Pielęgnacja oraz popularyzacja kultury i sztuki innych twórców zarówno z terenów zamieszkałych przez Niemców jak i innych dla upowszechnienia humanistycznych wartości kultury.

Do chwili obecnej ukazały się 33 Zeszyty Edukacji Kulturalnej Konwersatorium. Kwartalnik wychodzi obecnie w nakładzie 1200 egzemplarzy dzięki finansowemu wsparciu Ministerstwa Kultury – Departamentu ds. Kultury Mniejszości Narodowych oraz Konsulatu Generalnego Republiki Federalnej Niemiec. Oprócz kwartalnika Konwersatorium wydało kilka książek, wśród których na szczególną uwagę zasługują: Joseph von Eichendorff „Poezje – Gedichte. Z życia nicponia”

⁵ Józef Pixa : Spis treści zeszytów I(1993) – 29(2000) // Joseph von Eichendorff Konwersatorium. - 2001, nr 33, s. 130-173.

Warszawa-Opole 1997, Alois M. Kosler „Unser – Nasz Eichendorff” Opole 1998, Hans Niekrawietz „Der goldene Schlüssel – Złoty klucz” Opole 1999 oraz Hans Niekrawietz „Wiatr od Odry” Opole 2001. Zeszyty Edukacji Kulturalnej jak i niektóre z naszych książek ukazują się w podwójnej wersji językowej polsko – niemieckiej. Publikacje nasze rozsyłane są do wszystkich bibliotek publicznych stopnia podstawowego województwa opolskiego i śląskiego. Otrzymują je również Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu, Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Opolu wraz z filiami, Biblioteka Śląska w Katowicach oraz wszystkie Biblioteki Caritas na terenie diecezji opolskiej i gliwickiej. Daje się zauważyć coraz większe zainteresowanie naszymi wydawnictwami zarówno w kraju jak i zagranicą.

Konwersatorium angażuje się także w działalność popularnonaukową i kulturalną. Efektem tej pierwszej jest współorganizowanie już siódmej edycji Seminarium Śląskiego, które w ubiegłych latach jak i w tym roku odbędzie się w Kamieniu Śląskim. Efektem tej drugiej jest porozumienie zawarte w styczniu 2001 roku pomiędzy Zarządem Konwersatorium i państwem Elżbietą i Alfredem Willim – artystami muzykami prowadzącymi Opolski Chór Kameralny, który to zespół działa przy Konwersatorium im. Josepha von Eichendorffa. Od tego czasu Chór dał kilka koncertów między innymi w Domu Spotkań im Josepha von Eichendorffa w Łubowicach, w Opolu, w Naczęsławicach, w Kamieniu Śląskim oraz ostatnio w Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej w Gliwicach. Zespół stara się gromadzić dzieła śląskich kompozytorów i wykonywać je przed śląską publicznością. Niestety ta ostatnia działalność nie znajduje żadnego wsparcia ze strony Ministerstwa Kultury, Konsulatu Generalnego RFN we Wrocławiu ani też ze strony Urzędu Marszałkowskiego w Opolu.

Śląsk wydał noblistów i wiele wspaniałych postaci, których nie sposób tutaj wymienić. Konwersatorium swoją działalnością pragnie przywołać je do pamięci współczesnych. Śląsk – krajobraz wewnętrznie piękny o osobliwym uroku, obszar różnych narodowości i kultur, o który przez wieki toczyły się walki, bogaty w surowce, rozdarty gigantycznym przemysłem, milionom ludzi odebrany, innym narzucony. Na początku XXI wieku zyczymy sobie, by Śląsk był pomostem w sercu Europy, między Zachodem a Wschodem. Zadanie to szczytne i trudne,

mimo górującej publicznie retoryki pojednania. Dlatego o Ziemi tej musimy pisać i mówić wieloma językami i to, co należy powiedzieć, zwłaszcza to, co przemilczano, o przemilczanych ludziach i zdarzeniach, o pięknie krajobrazu, o zwykłej pracy bezimiennych. Dzieciom i młodzieży winniśmy mówić nie tylko o naszym, małym, egoistycznym świecie, lecz również o życiu i prawach sąsiada, a więc o tym, co mieści się w humanistycznej kulturze Europy.⁶

⁶ Adolf Kühnemann : Nasz Śląsk // Joseph von Eichendorff Konversatorium. - 1996, nr 10, s.5, 7.

Joanna Czarkowska

Mirosława Koćwin

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu

Ocalone z powodzi

W lipcu ubiegłego roku Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu otrzymała z Torunia ostatnią partię książek poddawanych konserwacji przez Toruńskie Stowarzyszenie Ratowania Książek i Archiwaliów po Powodzi. Dzisiaj, opracowane książki stoją już na regałach i są udostępniane czytelnikom.

Dramatyczna historia tych książek zaczęła się w lipcu 1997 roku. Kiedy opadła woda powodziowa i można było wejść do zniszczonego magazynu, grupa pracowników pod kierunkiem Mirosławy Koćwin wybrała około 1,5 tys. woluminów z zalanego księgozbioru czytelnicy. Starano się wybierać książki mające wartość dla zbiorów biblioteki, chociaż rozpoznanie ich nie było łatwe w tych warunkach.

Oblepione mułem książki spakowano do polietylenowych worków i przewieziono do prowizorycznego magazynu zorganizowanego w nieczynnym szpitalu przy placu Kopernika. Tam, po opłukaniu ich z błota pod bieżącą wodą i przetarciu denaturatem miejsc zaatakowanych przez pleśń, ułożono je na podłodze. W dziewięć dni po powodzi, popakowane po kilka woluminów w czyste worki, zostały zabrane samochodem, pod opieką pani Mirosławy Wojtczak, konserwarki z Uniwersytetu w Toruniu.

Cały, ważący około 2 ton transport książek złożono w chłodni spożywczej firmy UNIFREZ w Miesiączkowie, koło Górzna pod Brodnicą.

W czasie przechowywania książek w chłodni kilkakrotnie przeprowadzono testy na obecność bakterii chorobotwórczych; za każdym razem były dodatnie i wykazywały obecność bakterii coli i grzybów pleśniowych.

Do prac konserwatorskich przystąpiono mniej więcej po roku, kiedy Stowarzyszenie otrzymało na ten cel pieniądze. Książki przywożono do Torunia partiami. Rozmrażano je na wolnym powietrzu lub zanurzone w wodzie. Myto je pod bieżącą wodą, jej nadmiar odciskając przy po-

Magazyn Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu po powodzi, 1997 r.

Konserwowane książki

mocy prasy introligatorskiej. Bezkształtnym twórcom nadawano formę prawidłowych bloków książki, następnie owijano książki w folię estrafolową zapobiegającą sklejanii i ponownie zamrażano.

Kolejnym etapem prac było osuszenie książek w liofilizatorze, a następnie dezynfekcja przeprowadzona w komorze próżniowej UDA 801, przy pomocy tlenu etylenu. Po dezynfekcji książki układano na półkach w klimatyzowanym pomieszczeniu, by je wywietrzyć i usunąć resztki gazu.

Dla każdej książki założono metryczkę, na której w czasie pobytu w Toruniu, dokonaliśmy stosownych opisów, po dokładnym przejrzaniu każdej z nich i ocenie, które z nich mają wartość dla biblioteki. Konserwatorzy, które przystąpiły do oględzin książek po nas, umieściły w metryczkach opisy zniszczeń oraz skrócony program prac renowacyjno-konserwatorskich.

Do czasu zakończenia tych prac korzystano z pomieszczeń i sprzętu Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu. Później przystąpiono do skompletowania zespołu składającego się z konserwatorów i introligatorów. Wynajęto pomieszczenie na wykonanie konserwacji, zakupiono materiały introligatorskie, dobierając ich rodzaj i kolorystykę do poszczególnych książek.

W końcowym etapie prac konserwatorskich wzmocniono karty książek, uzupełniono ubytki, oczyszczono papier ze śladów powodziowego szlamu, a następnie oprawiono.

Każda z uratowanych książek została zaopatrzona w naklejkę z napisem: Uratowana z powodzi 1997 przez Toruńskie Stowarzyszenie dla Ratowania Książek i Archiwaliów po Powodzi.

Stan i wygląd książek po konserwacji, biorąc pod uwagę stan wyjściowy, jest doskonały. Na niewielu woluminach, zwłaszcza tych drukowanych na papierze kredowym, widać ślady zalania: rozmazane kolorowe ilustracje i pieczętki, niewielkie ślady zabrudzeń. Książki zostały starannie oprawione w płótna introligatorskie i półskórek; do oprawy wykorzystano też doskonale francuskie marmurki. Całe to dzieło przywrócenia do życia naszych książek zawdzięczamy Toruńskiemu Stowarzyszeniu dla Ratowania Książek i Archiwaliów po Powodzi, a przede wszystkim organizatorom całego przedsięwzięcia:

dr Halinie Rosie,
Miroslawie Wojtczak,
Barbarze Woydyle,
Izabeli Damulewicz
i ogromnej grupie bezimiennych wolontariuszy, ludzi życzliwych, obdarzonych pasją i zaangażowanych.

Dzięki nim wróciły do naszego księgozbioru m.in. *Akta grodzkie i ziemskie, Codex epistolaris Vitoldis* A. Prohaski, *Franciszkanie polscy* K. Kantaka, *Historia narodu polskiego* A. Naruszewicza, *Polska w czasie trzech rozbiorów* J. I. Kraszewskiego, kilkanaście tomów „Rocznika Krakowskiego”, luksusowe wydanie *Wiedzy o Polsce* i wiele innych wartościowych książek.

Akcja ratowania książek zniszczonych przez powódź stała się swego rodzaju poligonem doświadczalnym dla wielu konserwatorów, pozwalając im zdobyć doświadczenie, o jakie trudno w normalnych warunkach i poczuć dumę ze zdumiewających efektów swej pracy. Można je było oglądać na wystawie zorganizowanej w Bibliotece Uniwersyteckiej w Toruniu na jesieni 2000 roku, na zakończenie prac konserwatorskich.

W tekście wykorzystano informacje zamieszczone w „Sprawozdaniu z prac nad ratowaniem książek po powodzi 1997 r. z Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. E.Smolki w Opolu”.

Możliwości współpracy małej biblioteki publicznej ze szkołą

Szkoła, dom rodzinny i środowisko rówieśnicze mają wpływ na kształtowanie osobowości młodego człowieka. W procesie tym, w sposób pośredni powinna uczestniczyć także biblioteka publiczna. Aktywność biblioteki w kształtowaniu pożądanych postaw zależy od bibliotekarza; od stopnia uświadomienia własnych i bibliotecznych możliwości, od chęci podjęcia współpracy z bibliotekarzem-nauczycielem.

Atutami małej biblioteki publicznej mogą być:

- księgozbiór reprezentujący znacznie szerszy zakres tematyczny, aniżeli księgozbiór biblioteki szkolnej,
- warsztat informacyjny, na który składa się księgozbiór podręczny, kartoteki informacyjne oraz mniejszy lub większy zestaw gazet i czasopism,
- możliwość swobodnego i bezpośredniego kontaktu z książką,
- możliwość sprowadzenia poszukiwanej przez czytelnika lektury poprzez wypożyczenie międzybiblioteczne

Niewielka powierzchnia użytkowa małej biblioteki, na której można usytuować zaledwie kilka miejsc siedzących, stanowi zasadniczą przeszkodę w pracy z większymi grupami szkolnymi, np. nie jest możliwe przeprowadzenie w takiej bibliotece lekcji bibliotecznej. Ale bibliotekarz pracujący w bibliotece publicznej może zaproponować nauczycielowi-bibliotekarzowi zestaw tematyczny lekcji bibliotecznych w ramach programu „Edukacja czytelnicza i medialna” lub zestaw literatury potrzebnej do realizacji wybranej tematyki.

Biblioteki publiczne i biblioteki szkolne, od lat odczuwają niedosyt środków finansowych na uzupełnienie swoich zasobów bibliotecznych. Może by więc warto odkurzyć propozycję współpracy obu bibliotek w zakresie gromadzenia zbiorów? Biblioteka szkolna kupowałaby np. lektury i opracowania krytyczne, a biblioteka publiczna m.in. literaturę uzupełniającą oraz najnowsze źródła informacyjne. Taki sam manewr można

by zastosować w przypadku zakupu czasopism.

Innym elementem współpracy może być wymiana informacji o nowych nabytkach, o pomocach metodycznych, o czasopismach fachowych, itd. Można także wspólnie organizować wystawy, różnego rodzaju prezentacje, ogłaszać konkursy.

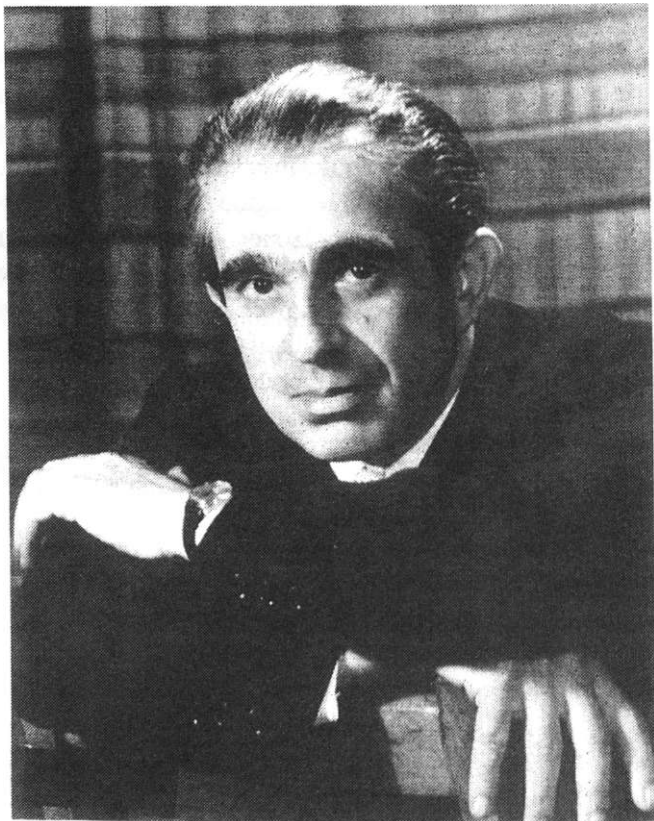
Księgozbiór biblioteki publicznej wspomaga uczenie, o czym zaświadczały częste wizyty uczniów poszukujących materiałów do referatów, wypracowań, itp.

Dużą szansą na dobrą współpracę jest osobista znajomość pracowników obu bibliotek. Także pobyt nauczyciela w bibliotece publicznej stwarza okazję do nawiązania kontaktów, o czym zaświadcza autor niniejszego artykułu. Dzięki zaprzyjaźnionym czytelnikom – nauczycielki biologii i jej córki – udało się wspólnie zorganizować zajęcia poświęcone pszczole miodnej (w ramach prowadzonego w szkole przez tę nauczycielkę kółka biologicznego). Biblioteka publiczna przygotowała test sprawdzający wiedzę o tych pożytecznych owadach. Szkoła natomiast udostępniła odpowiednie pomoce naukowe oraz przygotowała kilkoro uczniów do wygłoszenia krótkich referatów.

Przedstawione formy współpracy małej biblioteki publicznej ze szkołą nie wyczerpują oczywiście wszystkich możliwości w tym zakresie. Celem mojej informacji jest przypomnienie o potrzebie takiej współpracy, która korzystnie wpływa na aktywizację obu bibliotek w środowisku.

Regina Kapalka

Dział Informacyjno-Bibliograficzny WBP w Opolu

„Jestem z zawodu hodowcą piosenek. Wyhodowałem ich około tysiąca, w kilku różnych odmianach. Szczepiłem szlachetne teksty na dziczkach muzycznych i trywialne słowa na szlachetnych melodiach, wesołe na smutnych i sentymentalne na frywolnych.”

(Marian Hemar)

Marian Hemar (właśc. Jan Marian Hescheles). Poeta, komediopisarz, satyryk, twórca piosenek, tłumacz. Urodził się 6.04.1901 r. we Lwowie, gdzie ukończył VII Gimnazjum, a następnie studiował medycynę i filozofię na Uniwersytecie Jana Kazimierza, które przerwał dla pracy literackiej.

W 1919 roku debiutował wierszem „Więzień” zaprezentowanym w „Gazecie Porannej”. Wstąpił ochotniczo do Wojska Polskiego i brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej w 1920 r. Po powrocie do Lwowa tworzył wiersze, teksty rewiiowe, fraszki, prezentując je w tamtejszej prasie.

W 1925 r. przeniósł się do Warszawy, gdzie razem z Julianem Tuwimem był do 1931 r. kierownikiem literackim teatryku Qui Pro Quo. W latach 1931-39 pracował w kabaretach „Banda”. „Cyganeria Warszawska”, „Wielka Rewia”, „Cyrulik Warszawski”. Wraz ze Stefanem Jaraczem i Marią Modzelewską kierował w latach 1933-34 założonym przez siebie teatrem Nowa Komedia. Zyskał popularność jako autor piosenek, których napisał około trzy tysiące. Wraz z Julianem Tuwimem, Janem Lechoniem i Antonim Słonimskim współtworzyli coroczne szopki polityczne. Był członkiem Polskiego PEN Clubu.

Po wybuchu II wojny światowej przedostał się pod koniec września do Rumunii, potem na przełomie 1940/41 r. do Palestyny i Egiptu. Był żołnierzem Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich. W 1942 r. został odkomenderowany do Londynu, do pracy w Ministerstwie Informacji i Dokumentacji. Po zakończeniu wojny pozostał na emigracji. W 1946 roku założył w Londynie kabaret Biały Orzeł. Rozpoczął stałą współpracę z tygodnikiem „Wiadomości”. W 1946 r. ożenił się z aktorką Cają Anną Carroll Eric.

W latach 1952-68 współpracował z Rozgłośnia Polską Radia Wolna Europa jako autor programu kabaretowego. Od roku 1955 prowadził Teatr Literacko-Satyryczny Hemara w Londynie, dla którego pisał rewie i kompozycje muzyczne.

Wydał po 1939: *Dwie Ziemie Święte* : [poezje]. - Londyn, 1942, 1945, *Adolf Wielki* : pamflet i dygresje. - Kolin, 1943, *Marchewka* : pamiętnik satyryczny. - Kolin, 1943, *Dług honorowy* : [dramat]. - [bw], 1944, *Lata londyńskie* : [poezje]. - SPP, 1944, *Wiersze satyryczne* - Londyn: Klub „Orła Białego”, 1947, *Fraszki*. - OPiM, 1954, *Sie-*

dem lat chudych : poezje. - Roy, 1955, *Im dalej w las* : [poezje]. - PFK, 1963, 1968, *Awantury w rodzinie*. - PFK, 1967, *Ściana płaczu* : [poezje]. - B.K.Press, 1968, *Ściana uśmiechu* : [poezje]. - B.K.Press, 1968, *Rzeź Pragi* : wiersze mówione do kraju przez Radio Wolnej Europy, lipiec, sierpień, wrzesień 1968. - B.K.Press, 1968, *Chlib kulikowski* : wiersze, satyry, piosenki. - PFK 1971, *Wiersze staroświeckie*. - OPiM, 1971, *Liryki, satyry, fraszki* / wstęp Antoni Czajkowski. - PFK, 1988, *Ryszard Marek Groński przedstawia - Kabaret Hemara* : [satyry]. - PTWK, 1989.

Za twórczość literacką otrzymał liczne nagrody: Związku Pisarzy Polskich na Obczyźnie (1959); nagrodę Wiadomości (1962); Dziennika Polskiego i dziennika Żołnierza (1967); Fundacji A.Jurzykowskiego w Nowym Jorku oraz nagrodę im. A.Godlewskiej (1969). Odznaczony przez władze emigracyjne Krzyżem Oficerskim (1966) i Krzyżem Komandorskim (1971) Orderu Polonia Restituta. Zmarł 11 lutego 1972 roku w Dorking pod Londynem.

Marian Hemar – publikacje wydane po 1990 r.:

1. *Chlib kulikowski* : wiersze, satyry, piosenki. - Warszawa : „Maj”, 1990
2. *Liryki, satyry, fraszki*. - Londyn, 1990
 Rec.: Gavroche // *Credo*. - 1991, nr 5, s. 41-42; Olszewski Tadeusz. - Il. // *Nowe Książki*. - 1991, nr 8, s. 56-57
3. *Satyry patetyczne*. - Warszawa : „Recto”, 1990
4. *Kiedy znów zakwitną białe bzy* : utwory wybrane // wybór i postł. Tadeusz Szymański. - Kraków : Wydaw. Literackie, 1991
 Rec.: Olszewski Tadeusz. - Il. // *Nowe Książki*. - 1991, nr 8, s. 56-57
5. *To, co najpiękniejsze* : jednoaktówki. - Kraków : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1992
 Rec.: Wierciński Adam. - Il. // *Opole*. - 1993, nr 3/6, s. 80-81

6. Pięć sztuk scenicznych. - Londyn, 1994
Rec.: Mieszkowska Anna // *Nowe Książki*. - 1995, nr 5, s. 22-23
7. Termos : wybór wierszy. - Warszawa : Burchard Ed, 1994
8. Za dawno, za dobrze się znamy... : piosenki i skecze. - Londyn, 1997
Rec.: Godlewska Joanna // *Nowe Książki*. - 1997, nr 8, s. 30; Zapert Tomasz Zbigniew // *Życie*. - 2001, nr 15, dod. Życie z Książkami, s. IV
9. Dom jest daleko, Polska wciąż jest blisko : wybór wierszy i piosenek / wybór i układ Andrzej Krzysztof Kunert. - Warszawa : „Świat Książki”, 2000
Rec.: Chlebowski Cezary // *Tygodnik Solidarność*. - 2001, nr 5, s. 14-15
10. Moja przekora : satyry polityczne z lat 1943-1971 / wybrał i oprac. Andrzej Krzysztof Kunert. - Kraków : Wydaw. Literackie, 2001
Rec.: Chlebowski Cezary // *Tygodnik Solidarność*. - 2001, nr 5, s. 14-15

O Marianie Hemarze

Pozycje zwarte

1. Literatura polska 1939-91 / Ryszard Matuszewski. - Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 1992
2. Mały słownik pisarzy polskich na Obczyźnie / praca zbiorowa pod red. Bolesława Klimaszewskiego. - Warszawa : Interpress, 1992
3. Szkice o literaturze emigracyjnej / Maria Danilewicz-Zielińska. - Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1992
4. Agonia i nadzieja. T.3. Poezja polska od 1956 / Piotr Kuncewicz. - Warszawa : Polska Oficyna Wydawnicza „BGW”, 1993
5. Współcześni polscy pisarze i badacze literatury : słownik biobibliograficzny. T.3 / red. Jadwiga Czachowska, Alicja Szalagan. - Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 1994

6. Leksykon polskich pisarzy współczesnych / Piotr Kuncewicz. - Warszawa : GRAF-PUNKT, 1995
7. Polscy pisarze współcześni 1939-1991 : leksykon / Lesław M. Bartelski. - Warszawa : Wydaw. Nauk. PWN, 1995
8. Poetycki świat Hemara : (wybrane zagadnienia z twórczości Mariana Hemara) / Jan Bil. - Wrocław : „Sudety”, 1998

Artykuły

1. Hemar – bard Lwowa / Stanisław Sławomir Niciejca. - Il. // *Odra*. - 1992, nr 2/3, s. 55-58
2. Hemarowska podróż po ojczyźnie polszczyźnie / Stanisław Sławomir Niciejca. - Il. // *Opole*. - 1992, nr 4/6, s. 22-26
3. Między przyjaźnią a nienawiścią. Hemar i Tuwim / Stanisław Sławomir Niciejca // *Trybuna Opolska*. - 1992, nr 287, s. 3
4. Polemika Hemara z Brzechwą / Stanisław Sławomir Niciejca. - Il. // *Dekada Literacka*. - 1992, nr 2, s. 10
5. Zdrada czy wallenrodyzm. Hemar i Mickiewicz / Stanisław Sławomir Niciejca // *Trybuna Opolska*. - 1992, nr 302, s. 10
6. Odkrywanie Hemara / Alicja Dołowska. - Il. // *Tygodnik Solidarność*. - 1993, nr 36, s. 16
7. Lwów w poetyce Mariana Hemara / Bolesław Hadaczek // *Ruch Literacki*. - 1997, z. 2, s. 215-232
8. Humor i liryka : Marian Hemar (1901-1972) / (STEJ). - Portr. // *Trybuna*. - 2001, nr 82, s. 2
9. Jestem Polakiem amatorem : sto lat temu urodził się Marian Hemar / K.M. // *Rzeczpospolita*. - 2001, nr 82, s. 2
10. Marian Hemar / Roman Pawłowski. - Portr. // *Gazeta Wyborcza*. - 2001, nr 82, s. 16
11. Piękna rzeźba ze śniegu wspomnienie o Marianie Hemarze (4 IV 1902-11 III 1972) / Jan Gondowicz. - Portr. // *Przekrój*. - 2002, nr 12, s. 45

Szczegółowa bibliografia prac Mariana Hemara zawarta jest w słowniku bibliograficznym *Współcześni pisarze i badacze literatury*, Warszawa, 1994.

„Teatr był jego światem, jego życiem. Pisał i komponował dla teatru, reżyserował, ustawiał aktorom głos i ich wyjście na scenę, muzykom objaśniał akompaniament.” (*Tadeusz Wittlin*)

Kazimierz Wierzyński pisał z uznaniem, że w czasie wojny: „Utalentowany komediopisarz, krotochwilny satyryk i pełen sentymentu piosenkarz, zmienił ton i stanął na wezwanie tragicznego czasu”.

„Hemara trzeba umieścić w micie galicyjskiego Lwowa: z jego szkołami, profesorami; micie płodnym, bo stanowiącym w swej konsystencji mieszaninę języków, wyznań, światopoglądów, czyli Polski na styku kultur, Rzeczypospolitej mnogoludnej, wielobarwnej, do której z naszego monistycznego uniwersum coraz mocniej tęsknimy.” (*S.S.Nicieja*)

„Piosenki, żywe tak długo, ileż z nich krąży jako utwory anonimowe („*Kiedy znów zakwitną białe bzy*”, „*Czy pani Marta...*”, „*Mały gigolo*”, „*Karpacka Brygada*”), piękne liryki, wierszowana publicystyka polityczna, komedie, teksty satyryczne, polemiki, celne uwagi o pisarstwie innych, świetne przekłady; tyle dokonań literackich, tyle ról. A pisarz uchodził ciągle za służącego tylko w lekkiej broni. Nie godził się na takie przypisanie, w wielu utworach powracał do ceny, jaką płaci artysta, pisał o bycie artystą, o samotności i powołaniu twórcy.” (*A. Wierciński*)

„Zadziwia bystrość i pomysłowość satyry Hemara. Można by jej tylko zarzucić, że bywa też przydługa i przegadana. [...] Poezję „serio” Hemara odkryto dość późno, ale i on właściwie dopiero na emigracji zaczął kłaść na nią większy nacisk.” (*P.Kuncewicz*)

„Wielki to był poeta, wielki patriota, czysty i nieskazitelny w swej wierności prawdzie i prawu! Najpłodniejszy poeta naszego wieku, talent, jaki rodzi się raz na sto lat. Niestety, przez całą epokę Peerelu całkowicie przemilczany i przez to znany tylko nielicznym i to ledwie we fragmentach bogatej twórczości. Pisał łatwo i pięknie, lekko i śpiewnie, mądrze i wzruszająco.” (*Przemysław Burchard*)

Naśladowanie z Hafiza

Przez całe życie szukałem mądrości
A mieli ją ludzie cisi i prości.

Anim nie znaleźli jej w bibliotece,
Naszedłem w lesie, na łące, na rzece.

Szukałem wiary w meczecie pobożnym
A ona sama mnie odnalazła w rowie przydrożnym.

I siebie dopiero znalazłem w tej dobie,
Kiedy się do cna zgubiłem w tobie.

Ostatni wiersz

Jeszcze nie dosyć prosto piszę,
Jeszcze nie umiem prościej.
Wciąż jeszcze własne słowa słyszę,
Gdy serce umiera z miłości.

Słowami cię proszę: ty za mnie zdzierż!...
Ach, w jakim oślepnąć natchnieniu,
By twój karabin, o cały mój wiersz
Był lżejszy na twoim ramieniu?

Jakim się oddać słowom i łzom,
Jak dojść do takiej prostoty,
By bliższy był tobie daleki dom
O cały świat mojej tęsknoty?

Jak siebie znaleźć za mrokiem i mgłą,
W ten zmierzch majowy i srebrny?
I znów pomiędzy tobą a mną,
Mój wiersz – mnie tylko potrzebny.

Londyn, w maju 1942.

Kiedy znów zakwitną białe bzy

1. Wiosna! Wiosna! Wiosenny pierwszy wiew!
Wiosna! Wiosna! I ciepły wiatr wśród drzew
I blade śnieżyczki wychylą na świat
Do słońca całunków i lśnień
I w sercu tajemny rozchyli się kwiat
I potem nadejdzie ten dzień:

Refren

Kiedy znów zakwitną – białe bzy
Z brylantowej rosy, z wonnej mgły –
W parku pod platanem –
Pani siądzie z panem –
Da mu słodkie usta rozkochane –
Kiedy znów zakwitną białe bzy,
Bzów aleją parki będą szły –
Pojmą to najprościej –
Ze jest czas miłości –
Bo zakwitły przecież białe bzy!

2. Wicher nocą szepce kroplami ciepłych dżdżów
Cudną białą bajkę o kiściach białych bzów
Jak trudno po nocy uwierzyć tym snom.
Gdy śnieg chłodem skrzy się i lśni
Ze słońce w świat wejdzie, jak w jasny swój dom,
Że przyjdą cudowne te dni.

Refren J. W.

Ten wąsik

Łachmany, ale tyle gracji,
Melonik ten, melodia ta,
Bez niepotrzebnej prezentacji
Wiadomo zaraz: Tak, to ja.
Na twarzy uśmiech niby lampa
Świecąca poprzez świata mrok
I buty, zdarte buty trampa,
I taki niepokazny krok.
I wąsik, luksus mój i szyk,
Podkręcam go, a wszyscy w ryk.

Ten wąsik, ach ten wąsik,
Ten wzrok, ten lok, ten płasik,
I wdzięk, i lęk, i mina,
I śmiech – tak jest, to ja.
Ach panie, ach panowie,
Tak trzeba, śmiech to zdrowie,
Titina, ach Titina, to jedyna piosnka ma.

Pamiętasz, była raz sobota,
Gdyś smutny, biedny sam jak pies
Był w kinie na „Gorączce złota”,
A jednak śmiałeś się do łez.
A pani sobie przypomina,
Po swej żalobie pierwszy raz
Gdyś przyszła na mój „Cyrk” do kina —
Dostrzegłem w mroku twoją twarz,
Zrobiłem tylko tak, a ty
Zaczęłaś śmiać się już przez łzy.

Ten wąsik, ach ten wąsik,
Ten wzrok, ten lok, ten płasik,
I wdzięk, i lęk, i mina,
Gdy mnie policja gna.
Ach panie, ach panowie,
Ten śmiech, ten śmiech to zdrowie,
Titina, ach Titina, to cała piosnka ma.

Niestety, konkurencja czuwa.
Ostatnio na mój skromny tron
Zazdrosny rywal się wysuwa,
Kandydat nowy, groźny ON.
Milczenie me zastąpił wrzaskiem,
Mój śmiech przemienić pragnie w strach,
Melonik mój mianował kaskiem,
Policja także za nim, ach...
Mój wąs, rekwizyt mój, mój trik,
Wziął, wypiął go, a wszyscy w ryk.

Ten wąsik, ach ten wąsik,
Ten wzrok, ten lok, ten dąsik,
I wdzięk, i lęk, i mina,
I śmiech, tak jest, to to ja,
Ten krzyk nad ludu mrowie,
Że krew, że gniew to zdrowie,
Titina, ach Titina, to smutna piosnka ma.

Ten wąsik, ach ten wąsik,
Ten wzrok, ten lok, ten dąsik
To jego czy Chaplira –
Kto więcej świata dał?
Świat z niego się, panowie,
Dziś śmieje, śmiech to zdrowie,
Titina, ach Titina, to cała piosnka ma.

**Biblioteka w otoczeniu społecznym
(problemy – opinie – doświadczenia
bibliotek publicznych gminy Radłów)**

Biblioteki publiczne od początku uczestniczą w procesie transformacji ustrojowej, jaki ma miejsce w naszym kraju. Od początku lat 90. zdobywają więc nowe doświadczenia nieznanе dotychczas w praktyce bibliotekarskiej. Ich organizatorem stały się lokalne samorzady, które coraz bardziej umiują ocenić stan organizacyjny i zakres działalności bibliotek publicznych działających na własnym terenie. Oceniając pracę bibliotek zwracają uwagę nie tylko na efekty osiągnięte przez nie w zakresie czytelnictwa, ale także analizują koszty utrzymania tych placówek i zasadność ich funkcjonowania.

Sieć bibliotek publicznych w gminie Radłów tworzą:

- Gminna Biblioteka Publiczna w Radłowie
- Filia Biblioteczna w Biskupicach
- Filia Biblioteczna w Kościeliskach
- Filia Biblioteczna w Sternalicach

W dobie samorządów wszystkie filie zmieniły lokale. Dwie filie uzyskały wprawdzie mniejsze pomieszczenia, ale o wyższym standardzie (centralne ogrzewanie, woda bieżąca). W 2001 r. Filia Biblioteczna w Kościeliskach została przeprowadzona do pięknego, jasnego i przestronnego lokalu. W wyniku adaptacji na potrzeby biblioteki strychu w budynku przedszkola, czytelnicy mogą korzystać nie tylko z wypożyczalni, ale także z czytelni.

Wraz ze zmianą na terenie gminy Radłów sieci szkół publicznych wystąpiła potrzeba skorelowania z nią gminnego systemu bibliotecznego. Efektem tych działań jest przydzielenie bibliotekom publicznym bezpośredniej obsługi środowiska szkolnego. Zróżnicowany charakter działalności bibliotek wymaga odpowiednich nakładów finansowych na uzupełnienie zbiorów pod kątem potrzeb społeczności szkolnej i poza szkolnej. Konieczne jest zaopatrzenie bibliotek w książki wspomagające re-

alizację programów nauczania, a w szczególności – lektury z języka polskiego oraz publikacje popularnonaukowe poszerzające i utrwalające wiedzę szkolną z różnych dziedzin wiedzy. Konieczna jest zatem ścisła współpraca biblioteczna z nauczycielami, aby programy nauczania miały oparcie w zasobach bibliotecznych. Elektroniczne źródła informacji w małych wiejskich bibliotekach – jeszcze długo będą jedynie wzbogacać podstawowe źródło informacji bezpośredniej jakim jest książka i prasa w wersji tradycyjnej. Biblioteki gminy Radłów, na dzień dzisiejszy nie posiadają komputerów. Tworzą więc własną bazę danych w postaci różnych rodzajów katalogów i kartotek.

Mówiąc o roli biblioteki publicznej w środowisku ma się na uwadze jej trzy funkcje:

- edukacyjna
- informacyjna
- kulturotwórczą

Zadania te realizuje biblioteka poprzez zbiory biblioteczne, które są wizerunkiem biblioteki, a ich możliwości zaspokajania potrzeb czytelnicy kształtują w świadomości lokalnej społeczności uzasadnioną potrzebę istnienia biblioteki i jej ciągłego rozwoju.

Biblioteki gminy Radłów mają ogółem 44 867 wol. (stan na 31 XII 2001 r.). Struktura zbiorów przedstawia się następująco:

- literatura piękna dla dorosłych – 31,8%
- literatura piękna dla dzieci i młodzieży – 36,3 %
- literatura popularnonaukowa – 31,9 %

W 2001 r. do bibliotek przybyło 595 nowych nabytków pochodzących z zakupu i 116 książek otrzymanych w darze od: Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach (13 wol.), Wydawnictwo Św. Krzyża w Opolu (67 wol.) i Drukarni „Opolgraf” w Opolu (36 wol.). Ponadto biblioteki gminy otrzymały 2 114 zł z dotacji celowej Ministerstwa Kultury na zakup nowych źródeł informacji do księgozbiorów podręcznych. Finansowe wsparcie uzyskano też w banku Spółdzielczym w Zawadzkiem, który częściowo sfinansował zakup książek dla klasy III gimnazjalnej oraz w Gminnej Komisji d/s rozwiązywania problemów alkoholowych, która wyłożyła pieniądze na zakup książek z psychologii. Do bibliotek publicznych trafiły także księgozbiory likwidowanych szkół podstawowych w Wichrowie i Ligocie Oleskiej.

Uzupełnieniem książkowej oferty czytelniczej jest zestaw 45 tytułów gazet i czasopism:

- 40 tytułów w prenumeracie na rok bieżący
- 2 tytuły częściowo sfinansowane przez MEN („Świat Nauki”, „Wiedza i Życie”)
- 3 tytuły przekazywane nieodpłatnie przez Urząd Gminy („Nowa trybuna Opolska”, „Rzeczpospolita”, „Powiatowa Gazeta Ziemi Oleśkiej”)

Z księgozbiorów bibliotek publicznych korzystało w roku ubiegłym 975. czytelników, czyli 20,9% mieszkańców gminy. Dało to bibliotekom trzynaste miejsce wśród 71. bibliotek publicznych w województwie opolskim. Wypożyczanie osiągnęło 456,6 książek na 100 mieszkańców i było to szesnaste miejsce w województwie. Najliczniejszą grupę czytelniczą stanowili uczniowie i studenci szkół dziennych (759). Fakt ten może świadczyć o pełnieniu przez biblioteki ważnych funkcji edukacyjnych w najbliższym otoczeniu.

Jakie czynniki mają wpływ na preferencje i wybory czytelnicze? Obserwując od lat procesy czytelnicze w radłowskich bibliotekach można powiedzieć, iż duży wpływ na zainteresowanie literaturą piękną ma kanon lektur szkolnych. Zainteresowanie lekturami trwa tak długo, jak długo te lektury objęte są programem nauczania. Pewną rolę odgrywa też snobizm czytelniczy, gdyż czytelnicy chcą czytać książki, o których aktualnie się mówi i pisze. Po paru miesiącach zainteresowanie określonym tytułem maleje, aż do całkowitego zapomnienia.

Natomiast zawsze oczekiwane i czytane są nowości w bibliotece. Dużym zainteresowaniem cieszy się także literatura popularnonaukowa. Znacznie łatwiej wskazać jest tematykę czy dziedzinę zainteresowań czytelniczych, aniżeli konkretne tytuły. O poczytności określonych tytułów decydują względy utylitarne, czyli mające praktyczne znaczenie w pracy zawodowej, samokształceniu, doskonaleniu i podnoszeniu kwalifikacji zawodowych, rozwiązywaniu problemów życia codziennego. Potrzeby lekturowe w tym zakresie określają zainteresowanie takimi dziedzinami jak: informatyka, ekonomia, ekologia, marketing, zarządzanie, medycyna niekonwencjonalna, psychologia, najnowsza historia Polski.

pozytywną tendencją jest wzrastające zainteresowanie księgozbio-

rem podręcznym zgromadzonym w czytelni i przeznaczonym do korzystania na miejscu. Cieszy fakt, iż zainteresowanie źródłami informacyjnymi wybiega daleko poza li tylko wyjaśnienie pojęć, haseł książkowych czy przygotowanie krótkiej informacji o kimś lub o czymś. Penetracja tego księgozbioru przez czytelników jest wnikliwa i dogłębna. Z tego też względu musi być systematycznie uzupełniany nowymi i coraz bardziej specjalistycznymi wydawnictwami. W naszych bibliotekach notuje się wzrost liczby codziennych informacji w oparciu o posiadane zbiory i różnego rodzaju kartoteki. Dowodzi to faktu, że funkcja informacyjna bibliotek nabiera szczególnego znaczenia w ich działalności. Aby ułatwić pracę czytelnika na miejscu w bibliotece koniecznym staje się zakup kserokopiarki.

Biblioteki publiczne są również ośrodkami informacji o regionie. Można w nich uzyskać materiały statystyczne i opisowe w zakresie rozwoju społecznego, kulturalnego czy historycznego aż po dzień dzisiejszy. Księgozbiór i warsztat informacji regionalnej gromadzony jest z myślą o całej społeczności gminnej. Nasze zbiory regionalne – to dokumenty przedmiotowo związane z regionem: źródła wiedzy o naszym terenie, jego geografii, historii, gospodarce, kulturze i folklorze. Od 1975 r. regionalia poszerzyły się o wydawnictwa związane z Częstochową i województwem częstochowskim (od 1 lipca 1975 r. gmina Radłów administracyjnie włączona została do województwa częstochowskiego). Obecnie księgozbiór regionalny należy uzupełnić o nowe nabytki dotyczące Opolszczyzny (od 1 stycznia 1999 r. gmina znalazła się ponownie w województwie opolskim).

Czytelnicy mają też możliwość skorzystania ze zbiorów niemieckojęzycznych, których ogółem w bibliotekach DFK jest 2.146 woluminów. Najwięcej korzystają z tych zbiorów studenci filologii germańskiej.

„Istnieć – to być widocznym”. Te słowa codziennie winny towarzyszyć bibliotece w podejmowaniu działań na rzecz środowiska. Szczególnie w małych społecznościach lokalnych istnieje potrzeba wyjścia poza bibliotekę z atrakcyjnymi propozycjami w zakresie edukacji literackiej, kulturalnej czy możliwości spędzenia wolnego czasu. Partnerskimi instytucjami dla biblioteki w naszym środowisku jest Gminny Ośrodek Kultury i szkoły. Wspólnie udaje nam się realizować różnorodne

formy popularyzujące książkę i nie tylko.

Aby przybliżyć tematykę regionalną, wspólnie z panią wójt i GOK-iem, przygotowaliśmy program pod nazwą „Dziedzictwo Kulturowe Regionu”. W ramach tego programu cyklicznie prowadzone są różne formy wypowiedzi:

- pisemna pn. „Ocalić od zapomnienia”
- plastyczna pn. „Coraz bardziej w siebie wrastam”
- słowna – „Śląskie beranie”, konkursy

W ramach cyklu „Historia lokalna na wybranych przykładach miast i gmin” – Gminna Biblioteka Publiczna włączyła się do organizacji trzech spotkań. W październiku ubiegłego roku zawiązał się Klub Miłośników Historii Lokalnej. Patronat nad działalnością Klubu sprawuje Biblioteka Publiczna i Ośrodek Kultury w Radłowie.

W II półroczu br. uruchomiony zostanie przy GBP – Punkt Informacji Europejskiej, którego głównym celem będzie zaspokojenie potrzeb informacyjnych mieszkańców gminy Radłów oraz popularyzacja wiedzy o Unii Europejskiej, a także o historii, kulturze i gospodarce krajów członkowskich. Przewiduje się wykorzystanie źródeł informacji dostępnych za pośrednictwem Internetu. Organizacja Punktu uwzględniła będzie zarówno potrzeby dorosłych użytkowników informacji jak i dzieci oraz młodzieży. Informacja o lokalnym Punkcie Informacji Europejskiej zostanie podana na stronie internetowej Urzędu Gminy oraz adresem www.radlow.pl. Na tej stronie znajdują się już informacje o godzinach otwarcia Gminnej Biblioteki Publicznej w Radłowie dla czytelników oraz zasobach bibliotecznych i niektórych przejawach działalności.

Dokonując podsumowania działalności bibliotek publicznych gminy Radłów myślę, że wypadają one nieźle na tle innych placówek kulturalno-oświatowych. Ich prestiż społeczny będzie wzrastał tylko wtedy, gdy w opinii użytkowników będą się jawić jako instytucje kompetentne, z przygotowaną fachowo kadrą bibliotekarską, zycziwie nastawione do odwiedzających ją ludzi. Wierzę, że takim bibliotekom nie zabraknie czytelników, że takie właśnie biblioteki są potrzebne lokalnej społeczności i takimi bibliotekami starają się być biblioteki publiczne gminy.

Wielkie świętowanie

Każda biblioteka publiczna powinna, w sposób świadomy i przemyślany przypomnieć lokalnej społeczności o tym, że działa, że może pomóc w zrozumieniu, a nawet rozwiązaniu wielu problemów. Znakomitą okazją do szerokiej prezentacji własnych dokonań i zamierzeń są jubileuszowe obchody działalności bibliotek.

Dla Biblioteki Publicznej w Popielowie rokiem jubileuszowym był rok 2001. W tym to bowiem roku przypadała 50. rocznica jej działalności (dokładna data powołania do życia biblioteki nie jest znana). Datę Jubileuszu ustalono na 30 czerwca.

Prace przygotowawcze rozpoczęło już w styczniu, opracowaniem scenariusza rocznicowych obchodów, harmonogramu prac, listy gości i planu wydatków. Bardzo intensywnie zaczęto szukać pieniędzy na odświeżenie pomieszczeń bibliotecznych (150 m²). Uznałyśmy bowiem, że jubileuszowe obchody mogą być szansą na uzyskanie środków finansowych na ten cel, tym bardziej, że wcześniejsze starania zakończyły się niepowodzeniem. Tak też się stało. W połowie marca biblioteka była odnowiona i posprzątana. My natomiast bardzo zmęczone, ale zadowolone.

Aby jubileusz nie stał się tylko jednorazową fetą, lecz miał dalszą historię – popielowska biblioteka ogłosiła konkurs pn. „Jubileuszowy Ekslibris”. Konkurs miał charakter gminny i adresowany był do uczniów szkół podstawowych i gimnazjum. Trwał od 19 marca do 20 kwietnia 2001 r. Spośród 66. prac wykonanych w ramach konkursu – wybrano pięć, które stały się znakami własnościowymi bibliotek publicznych działających w gminie tj. Gminnej Biblioteki Publicznej w Popielowie, Filii Bibliotecznej w Karłowicach, Filii Bibliotecznej w Starych Siolkowicach, Filii Bibliotecznej w Stobrawie oraz Oddziału Dziecięco-Młodzieżowego GBP w Popielowie.

Na początku maja przystąpiłyśmy do redagowania tekstu informatora o każdej bibliotece publicznej w gminie. Opracowałyśmy także pro-

jekty graficzne tych informatorów oraz wzór zaproszenia. Dzięki koleżeńskej pomocy pracownika Domu Kultury – pod koniec maja informatory i zaproszenia były już wydrukowane. Należało jeszcze przygotować listy gratulacyjne dla najważniejszych czytelników, przyjaciół biblioteki i sponsorów, a także okolicznościowe wystawy:

- „Pół wieku Biblioteki w Popielowie”
- „Ekslibrisy popielowskich bibliotek”
- „Pracownicy Biblioteki w 50-leciu.

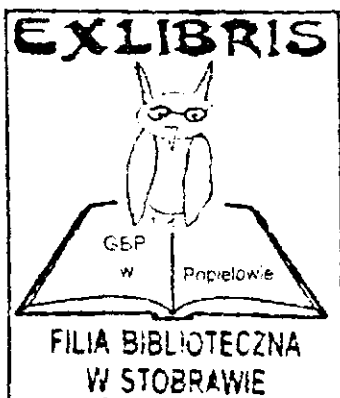
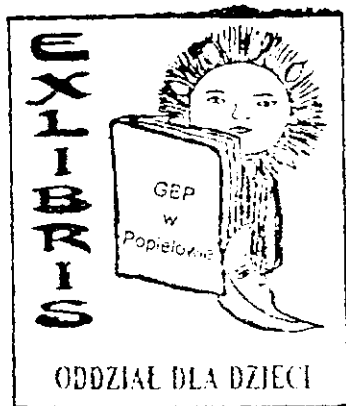
I wreszcie nadszedł ten ważny w życiu biblioteki dzień. 30 czerwca 2001 r., o godz. 11.00 rozpoczęło się, w pomieszczeniach popielowskiej biblioteki, uroczyste spotkanie przedstawicieli lokalnego samorządu, Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu, zaproszonych czytelników, bibliotekarzy byłych i obecnie pracujących w bibliotekach gminy, koleżanek bibliotekarek pracujących w bibliotekach sąsiednich gmin, sponsorów, współpracowników z Domu Kultury, szkół i lokalnych instytucji.

O historii i dniu dzisiejszym biblioteki opowiadała jej kierowniczka, autorka niniejszego artykułu. Głos w sprawie Jubilatki zabrali przedstawiciele gminnych władz samorządowych, Biblioteki Wojewódzkiej oraz zaproszeni goście. Były kwiaty, upominki i nagrody. Uczestnicy jubileuszowego spotkania otrzymali okolicznościowe wydawnictwa.

Po oficjalnych wystąpieniach goście zwiedzili bibliotekę i wystawy. Wiele osób uwieczniło swój pobyt na uroczystości wpisem do kroniki. A potem była tradycyjna lampka szampana, poczęstunek i rozmowa o kulturotwórczej roli biblioteki. Było także wspólne śpiewanie z popielowskim zespołem „Mazelonki”.

W trakcie jubileuszowej uroczystości ogłoszono wyniki gminnego konkursu na ekslibris biblioteki, a zwycięzcom wręczono nagrody i wyróżnienia.

Każda rocznica skłania do wspomnień i rozmyślań. W kulturalnym krajobrazie naszej gminy, biblioteki publiczne mają swoje trwałe miejsce, dobre imię i swoją własną historię. Chcemy, aby dobra opinia o bibliotekach towarzyszyła naszej pracy i przetrwała następne pięćdziesiąt lat.

Prawa dziecka
(wybór literatury)

1. Dziecko : jego prawa człowieka / Adam Łopatka. - Warszawa-Poznań : „Juris”, 2002. - 200 s.
2. Konstytucja a prawa dziecka / Bogusław Śliwerski // *Spoleczeństwo Otwarte*. - 1997, nr 2, s. 35-40
3. Konwencja Międzynarodowej Organizacji Pracy dotycząca pracy dzieci / Maria Danuta Stefańska // *Służba Pracownicza*. - 2000, nr 1, s. 12-19
4. Konwencja o Prawach Dziecka : geneza i znaczenie / Marek Andrzejewski // *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*. - 2000, nr 5, s. 3-7
5. Międzynarodowa konwencja o prawach dziecka / red. Mieczysława Lejman. - Częstochowa : Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka, 2000. - 39 s.
6. Międzynarodowa Ochrona Praw Dziecka. - Warszawa : „Żak”, 1996. - 64 s.
sygn. C 341-41
7. Ochrona dziecka w polskim prawie karnym / Violetta Konarska-Wrzošek. - Toruń : Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa „Dom Organizatora”, 1999. - 175 s.
8. Prawa dzieci / oprac. Dobiesław Barczyński. - Zielona Góra: Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, 2001. - 52 s.
9. Prawa dziecka : bibliografia / Joanna Kantyka // *Poradnik Bibliotekarza*. - 1996, nr 6, s. 18-22
10. Prawo dziecka do życia i godnego wychowania – uwarunkowania prawne, religijne i społeczne / Hanna Bzdak. - Szczecin : „Ottorium” : „Albatros”, 2002. - 196 s.

11. Prawa dziecka i ucznia (wybór literatury) / Marcin Paszkowski, Tomasz Szymański // *Nowa Szkoła*. - 1999, nr 9, s. 57-58
12. Prawa dziecka w międzynarodowych deklaracjach i nauczaniu Kościoła / Zenon Grocholewski // *Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne*. - 2001, nr 34, s. 47-59
13. Prawa ucznia i prawa dziecka w edukacji obywatelskiej / Marianna Jaksim // *Wiadomości Historyczne*. - 2001, nr 2, s. 79-81
14. Prawne korzenie przemocy wobec dziecka : ewolucja w kierunku ochrony życia dziecka była powolna / Monika Płatek // *Niebieska Linia*. - 2001, nr 6, s. 13-16
15. Realizacja praw dziecka w pedagogicznej rzeczywistości / Wiesław Wałc // *Kwartalnik Pedagogiczny*. - 1999, nr 2, s. 87-102
16. Smutek domów dziecka : raport Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka / Agata Nowakowska // *Gazeta Wyborcza*. - 2000, nr 288, s. 6
17. Szkoła Praw Człowieka : prawa dziecka / Elżbieta Czyż. - Warszawa : Helsińska Fundacja Praw Człowieka: „Exit”, 1999. - 44 s.
18. Z zagadnień karnoprawnej ochrony małoletnich przed wykorzystaniem seksualnym / Jarosław Warylewski // *Przegląd Sądowy*. - 2000, nr 2, s. 106-129

Warto poszukać w Internecie

[http : // werbing.cytaty.prv.pl](http://werbing.cytaty.prv.pl)

Baza cytatów pochodzących z książek wybranych przez autora strony. Jest tu obok literatury pięknej szeroko reprezentowana literatura popularyzacyjna. Jak przyznaje sam autor strony powstała ona w celach edukacyjnych, a każdy odwiedzający ma możliwość dodania własnych ulubionych cytatów. Baza cytatów usystematyzowana jest tematycznie, co daje korzystającemu możliwość poszukiwania cytatów na określone tematy, jak np. Bóg, człowiek, miłość, dobro i zło, mądrość. Można również w wyszukiwarce wpisać wybraną frazę, a program odnajdzie w bazie właściwy cytat. Powiązane wyszukiwanie pozwala także na odnalezienie informacji o tym, co w danym utworze autor napisał na wybrany temat.

www.republika.pl/wigrost

Serwis adresowany do wszystkich miłośników baśni, poświęcony baśniom głównie H.Ch.Andersena, braci Grimm oraz Ch.Perraulta. Obok informacji o bajkopisarzach znaleźć tu można definicję baśni jako gatunku literackiego, jej historię, słownik terminów literackich, zestawienie pojęć dotyczących baśni, najczęściej spotykane motywy baśniowe, a także zadania, zagadki i ćwiczenia. Ponadto odwiedzić można galerię animowanych baśniowych bohaterów.

[http : //monika.univ.gda.pl/~literat](http://monika.univ.gda.pl/~literat)

Przewodnik literacki po Internecie. Autor deklaruje, że tworzona przez niego baza ma wciąż charakter roboczy, co oznacza, iż na bieżąco wprowadzane są do niej nowe adresy. Powstaje w ramach projektu badawczo-naukowego „Literatura polska w Internecie” i ma umożliwić orientację w zasobach literackich sieci, a także przygotowanie prezentacji tekstów literackich. Zagadnienia zgrupowane są w 12 działach, m.in.: pisarze, bohaterowie literaccy, epoki historyczne, biblioteki, zbiory tekstów w sieci. Większość odsyłaaczy jest sporządzona w językach obcych, co jak twierdzi autor związane jest ze specyfiką Internetu. Na uwagę zasługuje dział „Bohaterowie literaccy”, gdzie można znaleźć odnośniki do wielu ciekawych stron poświęconych wybranym postaciom z literatury, np. pod hasłem „diabeł” znajduje się witryna zawierająca teksty legend, egzorcyzmów czy piekielne przysłowia.

Z ŻYCIA SBP

18 grudnia 2001 r. odbył się Zjazd Koła Miejskiego i Okręgowy Zjazd Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich.

W pierwszej części zebrania dokonano wyboru nowego Zarządu Koła Miejskiego SBP, w skład którego weszły:

Przewodnicząca	Anna Palczak (WBP),
Wiceprzewodnicząca	Zofia Maliszewska (WBP),
Sekretarz	Joanna Raczyńska-Parys (MBP Opole),
członek	Antonina Solka (emeryt Biblioteki Głównej Politechniki Opolskiej).

Okręgowy Zjazd SBP rozpoczęła przewodnicząca – Elżbieta Kampa, która przedstawiła pracę Zarządu Okręgu w kadencji 1997-2001.

Ustępujący Zarząd otrzymał absolutorium.

Gościem Zjazdu była pani Sylwia Błaszczyk – członek Zarządu Głównego SBP w Warszawie. Kol. Sylwia Błaszczyk wystąpiła z dwoma referatami. Pierwszy przybliżał zmiany strukturalne SBP oraz zadania na lata 2001-2005. Drugi z referatów dotyczył źródeł informacji Unii Europejskiej.

W czasie Zjazdu ukonstytuował się nowy Zarząd Okręgu SBP w składzie:

Przewodnicząca	Elżbieta Kampa (MBP Opole),
I Wiceprzewodnicząca	Ewa Wedemska-Zerych (WBP Opole),
II Wiceprzewodnicząca	Mirosława Grabowska (PBW Opole),
Sekretarz	Katarzyna Pawluk (MBP Opole),
Skarbnik	Alicja Bujak (WBP Opole),
Członkowie	Agnieszka Dąbrowska (Biblioteka szkolna III LO Opole), Małgorzata Potępa (PBW Opole), Jadwiga Grata (emeryt BG PO).

Została wybrana nowa Komisja rewizyjna oraz Sąd koleżeński.

Komisja rewizyjna: Hanna Jamry (WBP Opole), Ewa Ledwoń (WBP Opole), Jolanta Tkaczuk (WBP Opole), Elżbieta Partyka (MBP Opole), Mariola Urbaniak (MBP Opole).

Sąd koleżeński: Janina Kościów (MBP Opole), Mariola Cedrych (MBP Opole), Ewa Gopłańska (emeryt MBP), Antonina Solka (emeryt BG PO), Barbara Hetmańska (WBP).

Sekretarz ZO SBP Katarzyna Pawluk

Wizyta bibliotekarzy z okręgu bielgorodzkiego

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu zaprosiła na kolejną wymianę doświadczeń, tym razem bibliotekarzy z okręgu bielgorodzkiego. Wśród gości przebywających w Polsce w dniach 3-9 czerwca byli:

NT. Czuprina – dyrektor Państwowej Publicznej Biblioteki Naukowej w Bielgorodzie, S.A. Blaźnikowa – zastępca dyrektora, G.A. Ko-repanowa – kierownik Oddziału Norm i Patentów tejże biblioteki i L.A. Czetwiergowa – dyrektor Centralnej Biblioteki Rejonu Grajwo-ronskiego.

W programie pobytu przewidziano liczne spotkania w bibliotekach jak i oficjalne rozmowy z dyrektorem Departamentu Kultury i Sportu Januszem Wójcikiem.

Bielgorodzcy bibliotekarze tradycyjnie już wymienili doświadczenia i informacje na zorganizowanym spotkaniu z kierownikami działów WBP. Zwiedzając opolską księżnicę interesowali się przede wszystkim organizacją komputeryzacji procesów bibliotecznych w naszej bibliotece i szerzej w bibliotekach polskich. Z zazdrością oglądali magazyny zbiorów i zainstalowane tam regały magazynowania zwartego, jak też nowoczesne wyposażenie Wypożyczalni, Czytelni i Działu Informacyjno-Bibliograficznego. Byli również gośćmi oddziałów Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej.

Pokazaliśmy też naszym przyjaciółom z Bielgorodu biblioteki samorządowe Opolszczyzny. Odwiedzili Miejską Bibliotekę Publiczną w Brzegu, mieli też okazję zwiedzić Zamek Piastów Śląskich, byli w bibliotekach w Namysłowie i Popielowie. Wszędzie przyjmowano i podejmowano ich niezwykle serdecznie.

W ramach programu kulturalnego goście zwiedzili zabytki Krakowa, Wrocławia i Częstochowy. Zostali też serdecznie przyjęci przez bibliotekarzy w Powiatowej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Częstochowie.

*Anna Śliwińska
WBP w Opolu*

propozycje do księgozbioru podręcznego

Dziedzictwo kulturowe pogranicza i samorządności w przemianach lokalnych Śląska Opolskiego / pod red. nauk. Edwarda Nycza i Jadwigi Kosowskiej-Rataj ; Uniwersytet Opolski. - Opole : Wydaw. Uniwersytetu Opolskiego, 2001. - 196, [1] s.

Książka jest pokłosiem kilkuletniej współpracy instytucji naukowych i samorządowych województwa opolskiego. Składa się z dwóch części. W pierwszej omówiono problemy związane z samorządnością, przedstawiono także kontekst historyczny i społeczny Opolszczyzny jako pogranicza społeczno-kulturowego. W części drugiej osoby pracujące w samorządach lokalnych nakreśliły kierunek i tendencje zmian społecznych, edukacyjnych i kulturalnych zachodzących w społeczeństwach lokalnych.

Gondek Elżbieta: Rynek książki na Śląsku pod panowaniem pruskim w XIX wieku : drukarnie, księgarnie, płatne wypożyczalnie publikacji. - Katowice : Wydaw. Uniwersytetu Śląskiego, 2001. - 239, [1] s., [1] k. tabl. : portr. - (Prace Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach ; nr 1940)

Autorka należy do ścisłego grona znawców problematyki śląskoznawczej w zakresie historii książki. Badaczka analizuje produkcję książek w XIX w., ich dystrybucję, autorów ówczesnych publikacji, sposoby ich upowszechniania, instytucje współpracujące w udostępnianiu książki oraz rodzaje przemysłu produkującego niezbędne materiały do wytwarzania książki.

Greiner Piotr: Plany i wedyuty miast Górnego Śląska do końca XVIII wieku. - Katowice : „Śląsk”, 2000.
- Cz.1: Plany miast. - 134, [2] s. : pl. - Bibliogr. s. 118-122

Opracowanie poświęcone jest dziejom kreślenia planów miast Górnego Śląska oraz wedom, czyli widokom miast od XVI do XVIII w. Czytelnik znajdzie tu najstarsze plany Białej, Głogówka, Głubczyc, Korfantowa, Koźla, Krapkowic, Niemodlina, Oleśna, Opola, Raciborza, Skorogoszczy, Strzelec Opolskich.

Kozina Irma: pałace i zamki na pruskim Górnym Śląsku w latach 1850-1914. - Katowice : Muzeum Śląskie, 2001. - 208, [4] s., [16] k. tabl kolor. : il. - Bibliogr. s. 166-179

Pierwsze syntetyczne opracowanie zamków, pałaców i willi na terenie pruskiej części Górnego Śląska, w którym autorka prezentuje kierunki i tendencje w architekturze rezydencjonalnej rejencji opolskiej. Omawia m.in. pałac w Dobrej, Kopicach, Mosznej, Sławięcicach, Frączkowie i in. Bogata literatura załącznikowa licząca ponad 200 pozycji uzupełnia to cenne opracowanie.

Kuźnicki Sławek: Już nie zielone / wybór, red. Anna Kajtochowa; posł. Artur Majer. - Kraków : Towarzystwo Słowaków w Polsce, 2002. - 63 s.

Sławek Kuźnicki urodził się w Oleśnie, studiuje filologię angielską na Uniwersytecie Opolskim. Jego wiersze ukazały się w antologii oleskiej poezji dwudziestoletniej „Zostanie po nas złoty słoń”. Zbiór jest tomikiem debiutanckim autora.

Opavské a Opolské Sleszko ve smeru evropských standardu : prekonavani barrier = Śląsk Opawski

i Opolski w kierunku standardów europejskich : pokonywanie barier / pod red. Bartłomieja Kozery, Michała Lisa; Uniwersytet Opolski. - Opole : Wydaw. Uniwersytetu Opolskiego. - 2001. - 313, [2] s. - Bibliogr. przy rozdz.

Książka opolskich i opawskich badaczy poświęcona jest analizie barier występujących w stosunkach między Śląskiem Opolskim a Opawskim oraz rozważaniu sposobów ich przewycięzania. Część pierwsza „Bariery historyczne” dotyczy zwyczajów, stereotypów i uprzedzeń żywych po obu stronach granicy. Część druga „Obecne bariery” przedstawia dialog w sferze ekonomicznej, kulturowej i turystycznej między regionami. Część trzecia „Perspektywy przewycięzania barier” podnosi problem euroregionów i perspektywy wejścia do Unii Europejskiej.

Opole : gród, miasto, stolica regionu : materiały z sesji popularnonaukowej zorganizowanej w Opolu 28 maja 1993 roku / Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu; [red. Urszula Zajązkowska]. - Opole : Muzeum Śląska Opolskiego, 2002. - 99, [2] s. : il. - Bibliogr. przy rozdz.

Wystawa i sesja popularnonaukowa zorganizowana przez Muzeum Śląska Opolskiego w 1993 r. otrzymały nagrodę Ministerstwa Kultury i Sztuki. W sesji udział wzięli naukowcy Wrocławia, Krakowa, Katowic i Opola. Praca zawiera wiele interesujących materiałów dotyczących kształtowania się ośrodka miejskiego w Opolu od czasów najdawniejszych do 1939 r.

Przeciwko przemocy : wybór wierszy / w oprac. Harrego Dudy ; Centralne Muzeum Jeńców Wo-

jennych w Łambinowicach-Opolu. - Opole : Centralne Muzeum Jeńców Wojennych, 2001. - 166 s.

32 autorów związanych z Opolszczyzną prezentuje wiersze, które odnoszą się do różnych form przemocy, jaka odcisnęła się na XX wieku. Wiersze ułożone są chronologicznie: wrzesień 1939, Katyń, Oświęcim, Powstanie Warszawskie, Obóz w Łambinowicach, okres powojenny. Antologia adresowana jest szczególnie do nauczycieli i uczniów.

Pyka Walter: Ponad zgiełkiem / posł. Jan Neuberg ; red. i kompozycja Harry Duda ; oprac. graf. Bolesław Polnar. - Opole : „Wers”, 2001. - 100 s.

Szósty zbiór wierszy Waltera Pyki, aptekarza z Popielowa. Swoje poetyckie credo zawarł w zdaniu „W razie bólu - jeden wiersz”. Będąc zawodowo bardzo blisko cierpienia, poeta jest świadom terapeutycznej mocy dobrego słowa.

Specyfika tożsamości regionalnej pogranicza Śląska na przykładzie historii lokalnej / red. nauk. Helena Karczyńska ; Uniwersytet Opolski. - Opole : Wydaw. Uniwersytetu Opolskiego, 2002. - 140 s., [2] k. tabl.: mapa, pl.

Artykuły zawarte w pracy ułożono chronologicznie. Przybliżono zawile dzieje ziemi śląskiej ze szczególnym uwzględnieniem subregionu kędzierzyńsko-kozielskiego i gminy Pawłowiczki. W zbiorze są również referaty poświęcone problemom narodowościowym, wyznaniowym i społeczno-ekonomicznym pogranicza polsko-czesko-niemieckiego.

Oprac. Hanna Jamry

Stoień trudności: 😊 – łatwe, 😐 – średnie, ☹️ – trudne

Wędrowki po świecie książki

☹️ 1. Odszukaj błędy, które kryją się w każdej z kart tytułowych

a) Wanda Chotomska
„Moja Babcia gra na pianinie”

b) Wanda Chotomska
„Pięciokociaczki”

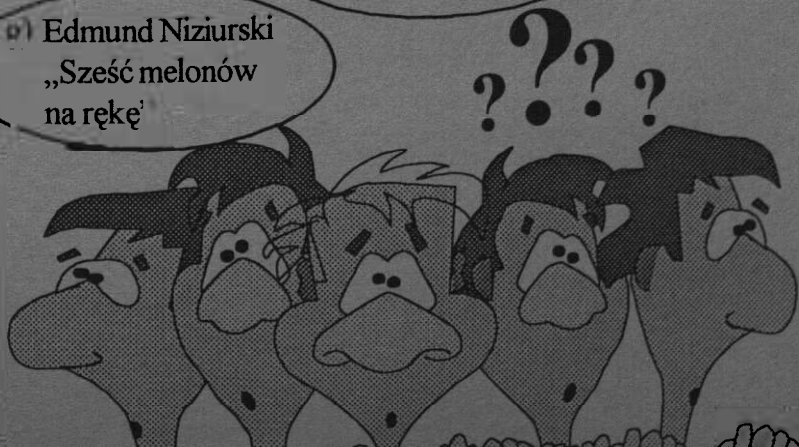
c) Joanna Papuzińska
„Nasza mama ukochana”

d) Joanna Papuzińska
„Darowane kropki”

e) Anna Onichimowska
„Duch nowej
kamienicy”

f) Edmund Niziurski
„Stare przygody
Marka Piegusa”

g) Edmund Niziurski
„Sześć melonów
na rękę”

- ☺ 2. Układanki literowe – ustawiając litery w kolejności od największej do najmniejszej odczytaj rozwiązanie – nazwisko autorki książek dla dzieci i młodzieży

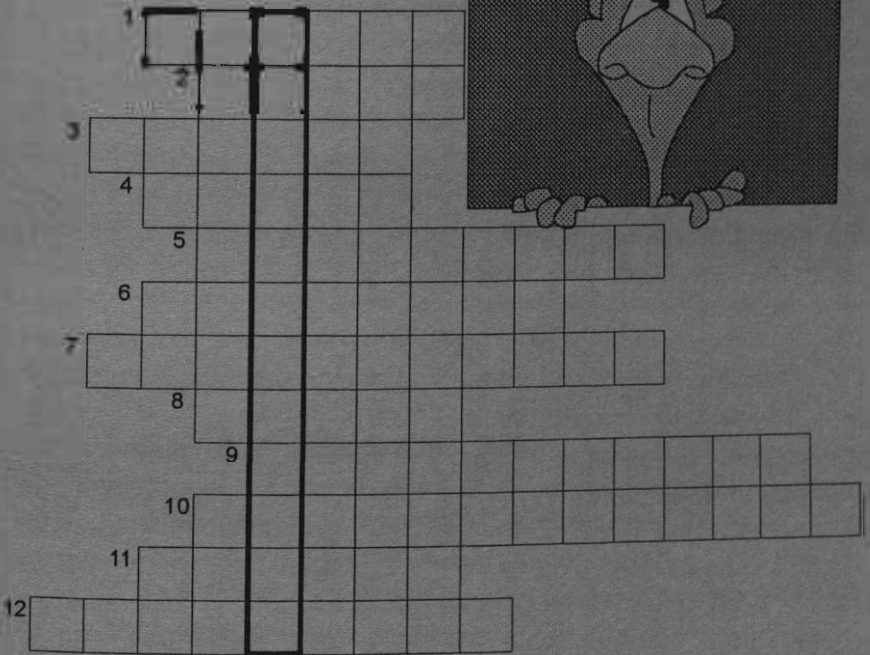
O N C I M
O I H W S K A

- ☺ 3. Rozwiąż krzyżówkę i podaj hasło.

Z zaznaczonego rzędu pionowego odczytaj rozwiązanie, którym jest nazwisko autorki książek dla dzieci i młodzieży.

1. Nie ujawniony autor jakiegoś dzieła lub nie podpisany list.
2. Załącznik, dodatek do książki, uzupełnienie danej publikacji lub umowy.
3. Historyjka obrazkowa, seria rysunków w ramkach stanowiąca obrazkową opowieść.
4. Pracownik drukarni.
5. Autorka książek dla dzieci m.in. „Pięciopsiaczki”, „Moja Babcia gra na trąbie”.
6. Sprzedaje książki.
7. Przekład.
8. Nie oryginał, lecz ...
9. Np. „Nasza Księgarnia”, „Siedmioróg”.
10. Urządzenie do powielania.
11. Licytacja, publiczna sprzedaż drogą przetargu książek, rycin, rękopisów, obrazów.
12. Miejsce pracy zecera.

☺ 4. Uzupełnij podane zdania wyrazami, w których występuje litera „h”:

– Mazurek Dąbrowskiego to _____ Polski

– Codziennie w południe z Wieży Mariackiej w Krakowie rozlega się

– Dzieło zawierające najczęściej wizerunki i opisy herbów to –

☹️ 5. Gdzie znajduje się muzeum zwane:

a) Luwr – w _____

b) Ermitaż – w _____

c) Galeria Trietiakowska – w _____

d) Prado – w _____

e) Metropolitan Muzeum – w _____

☹️ 6. Czym jeżdżą?

Napisz, gdzie możesz mieć podróżować następującymi środkami lokomocji:

a) dżonka _____

b) gondola _____

c) riksza _____

d) piroga _____

Odpowiedzi:

1. a) Moja Babcia gra na trąbie, b) Pięciopsiaczki, c) Moja mama czarodziejka, d) Darowane kreski, e) Duch starej kamienicy, f) Nowe przygody Marka Piegusa, g) Pięć melonów na rękę;

2. Onichimowska;

3. 1. anonim, 2. aneks, 3. komiks, 4. zecer, 5. Chotomska, 6. księgarz, 7. tłumaczenie, 8. kopia, 9. wydawnictwo, 10. kserokopiarka, 11. aukcja, 12. drukarnia, hasło: Onichimowska;

4. hymn, hejnał, herbarz;

5. a) Paryżu, b) Sankt Petersburgu, c) Moskwie, d) Madrycie, e) Nowym Jorku;
6. a) Chiny, Japonia, b) Wenecja, c) Japonia, Chiny, Kraje Wschodu, d) Ameryka Środkowa, Afryka, Polinezja.

